

Osobitná správa

Adaptácia na zmenu klímy v EÚ

Činnosť nezodpovedá ambíciám

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Obsah

	Body
Zhrnutie	I – VIII
Úvod	01 – 11
Adaptácia na zmenu klímy a prečo je dôležitá	01 – 06
Rámec pre adaptáciu na zmenu klímy	07 – 09
Úlohy a povinnosti EÚ a členských štátov	10 – 11
Rozsah auditu a auditorský prístup	12 – 15
Pripomienky	16 – 76
Spôľahlivý adaptačný rámec EÚ, ale neúčinné podávanie správ a nízka miera informovanosti na miestnej úrovni	16 – 43
Spôľahlivý rámec EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy	16 – 20
Národné adaptačné rámce sú vo všeobecnosti v súlade so stratégiou EÚ	21 – 30
Neúčinné a nedostatočné podávanie správ o opatreniach na adaptáciu na zmenu klímy v EÚ	31 – 35
Nízke miestne povedomie o nástrojoch, stratégiách a plánoch EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy	36 – 43
Financovanie EÚ na adaptáciu na zmenu klímy – relevantné projekty sa ťažko sledujú a uprednostňujú skôr krátkodobé než dlhodobé riešenia	44 – 76
Výzvy pri sledovaní financovania EÚ na adaptáciu na zmenu klímy	44 – 52
Projekty „adaptácie na zmenu klímy“ financované EÚ – uprednostňovanie krátkodobých riešení pred dlhodobými riešeniami	53 – 76
Záver a odporúčania	77 – 83
Príloha	
Prieskum o adaptácii na zmenu klímy	
Skratky	

Glosár

Odpovede Komisie

Harmonogram

Auditorský tím

Zhrnutie

I Frekvencia a závažnosť extrémnych klimatických a poveternostných udalostí, ako sú vlny horúčav, suchá a záplavy, sa zvyšuje. Je naliehavo potrebné prispôbiť sa týmto klimatickým podmienkam. Zatiaľ čo zmierňujúce opatrenia znižujú emisie skleníkových plynov, adaptačné opatrenia sa zameriavajú na prispôsobenie sa zmene klímy s cieľom znížiť jej vplyv. Samotné zmierňujúce opatrenia nedokážu zabrániť účinkom zmeny klímy, a to ani v prípade, že sa emisie skleníkových plynov podarí úspešne znížiť.

II EÚ zverejnila svoju prvú adaptačnú stratégiu v roku 2013 a ďalšiu v roku 2021, čím potvrdila vysokú zraniteľnosť EÚ voči zmene klímy. V poslednom desaťročí priemerné ekonomické straty spôsobené extrémnymi klimatickými udalosťami v EÚ dosiahli výšku na viac než 26 mld. EUR ročne. V stratégii sa stanovuje cieľ, aby sa EÚ do roku 2050 stala odolnou voči zmene klímy. Tento cieľ je zakotvený aj v [európskom právnom predpise v oblasti klímy](#) z roku 2021. Vzhľadom na prierezový charakter opatrení súvisiacich s adaptáciou na zmenu klímy je ťažké odhadnúť príslušné financovanie EÚ. Na adaptáciu na zmenu klímy sa však v rokoch 2014 – 2020 vyčlenilo v rozpočte najmenej 8 mld. EUR a na roky 2021 – 2027 sa vyčlenilo 26 mld. EUR.

III Cieľom tohto auditu bolo posúdiť rámec a financovanie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy a spôsob, akým riešia vplyvy zmeny klímy v EÚ. Preskúmali sme, či stratégie a plány EÚ a národné stratégie a plány poskytli spoľahlivý rámec pre adaptáciu na zmenu klímy a či zahŕňali opatrenia na podávanie správ a informovanosť o stratégiách, plánoch a nástrojoch EÚ na miestnej úrovni. Analyzovali sme aj to, či výber adaptačných projektov EÚ z obdobia 2014 – 2020 účinne prispel k adaptácii na zmenu klímy. Rozsah nášho auditu nezahŕňal opatrenia EÚ a podporu adaptácie na zmenu klímy mimo EÚ.

IV Tento audit sme sa rozhodli vykonať vzhľadom na vysokú prioritu tejto témy a jej význam. Očakávame, že naše zistenia a odporúčania budú užitočným prínosom na zlepšenie všeobecného rámca adaptácie s cieľom lepšie riešiť vplyvy zmeny klímy. Očakávame tiež, že naša práca pomôže zamerať financovanie EÚ na opatrenia prispôsobené súčasným a budúcim klimatickým podmienkam a podporí dlhodobé riešenia adaptácie na zmenu klímy.

V Zistili sme, že celkový rámec EÚ pre adaptačnú politiku bol dobrý. Zistili sme však, že členské štáty niekedy použili pre svoje dokumenty národnej adaptačnej stratégie neaktuálne vedecké údaje. Celkovo boli kontrolované národné adaptačné rámce v súlade so stratégiou EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy, hoci sme identifikovali protichodné priority na odvetvovej a regionálnej úrovni. Tie sa týkali protichodných potrieb zvýšeného zavlažovania a zníženia spotreby vody.

VI Zistili sme tiež, že správy členských štátov o adaptácii na zmenu klímy neboli dostatočné a mali malú pridanú hodnotu, pokiaľ ide o sledovanie pokroku a podporu budúcich politických rozhodnutí. Uskutočnili sme prieskum v 400 obciach a zistili sme, že do značnej miery nepoznajú stratégie a plány na adaptáciu na zmenu klímy a nepoužívajú adaptačné nástroje EÚ (Climate-ADAPT, Copernicus a Dohovor primátorov a starostov EÚ).

VII Keďže je adaptácia prierezová, príslušné financovanie EÚ je rozdelené do niekoľkých ďalších politík EÚ, ako je poľnohospodárstvo, súdržnosť a výskum. Hoci vo viac než polovici z 36 projektov v našej vzorke (19) sa účinne riešili klimatické riziká, zistili sme, že 13 malo malý alebo nemalo žiadny vplyv na zvýšenie adaptívnej kapacity a že existuje riziko, že dva projekty môžu viesť k nesprávnej adaptácii. Príklady nesprávnej adaptácie zahŕňajú podporu zavlažovania väčšej plochy namiesto prechodu na plodiny menej náročné na vodu; budovanie hrádzí namiesto presídľovania obyvateľov pobrežných oblastí ohrozených záplavami alebo eróziou; a investície do umelých zasnežovacích diel namiesto zamerania sa na celoročný cestovný ruch. V dôsledku týchto nedostatkov existuje riziko, že adaptačná politika a opatrenia EÚ nemusia držať krok so zmenou klímy.

VIII Na základe našich zistení odporúčame Komisii:

- 1) zlepšiť podávanie správ o adaptácii na zmenu klímy prostredníctvom spoločných ukazovateľov na meranie pokroku a následne kontrolovať zistené nedostatky;
- 2) lepšie rozvíjať a propagovať nástroje EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy s cieľom zvýšiť ich využívanie a podporovať výmenu poznatkov;
- 3) zabezpečiť, aby sa všetky relevantné projekty financované EÚ prispôbili súčasným a budúcim klimatickým podmienkam, pričom sa posilní podpora dlhodobých riešení na adaptáciu na zmenu klímy.

Úvod

Adaptácia na zmenu klímy a prečo je dôležitá

01 Cieľom [Parížskej dohody](#) je obmedziť globálne otepľovanie na 1,5 °C v porovnaní s predindustriálnou úrovňou (1850 – 1900). Podľa najnovšej správy Medzivládneho panelu o zmene klímy (IPCC) je však 50 % pravdepodobnosť, že prah 1,5 °C bude dosiahnutý do roku 2030 – 2035¹. Z najnovších údajov za Európu vyplýva, že priemerná teplota v rokoch 2018 – 2022 bola približne o 2,2 °C vyššia ako predindustriálna úroveň. Rok 2023 bol zatiaľ najteplejším rokom s nárastom globálnej teploty takmer o 1,5 °C².

02 Zmierňujúce opatrenia sú opatrenia na zníženie emisií skleníkových plynov. Tieto opatrenia samé osebe nedokážu zabrániť účinkom zmeny klímy, ku ktorým už dochádza, aj keď by boli globálne snahy o zníženie emisií skleníkových plynov účinné. EÚ v súčasnosti produkuje menej než 7 % celosvetových emisií skleníkových plynov³. Adaptačné úsilie je čoraz potrebné a adaptácia na zmenu klímy je nevyhnutná ako doplnok k zmierňovaniu zmeny klímy ([ilustrácia 1](#)).

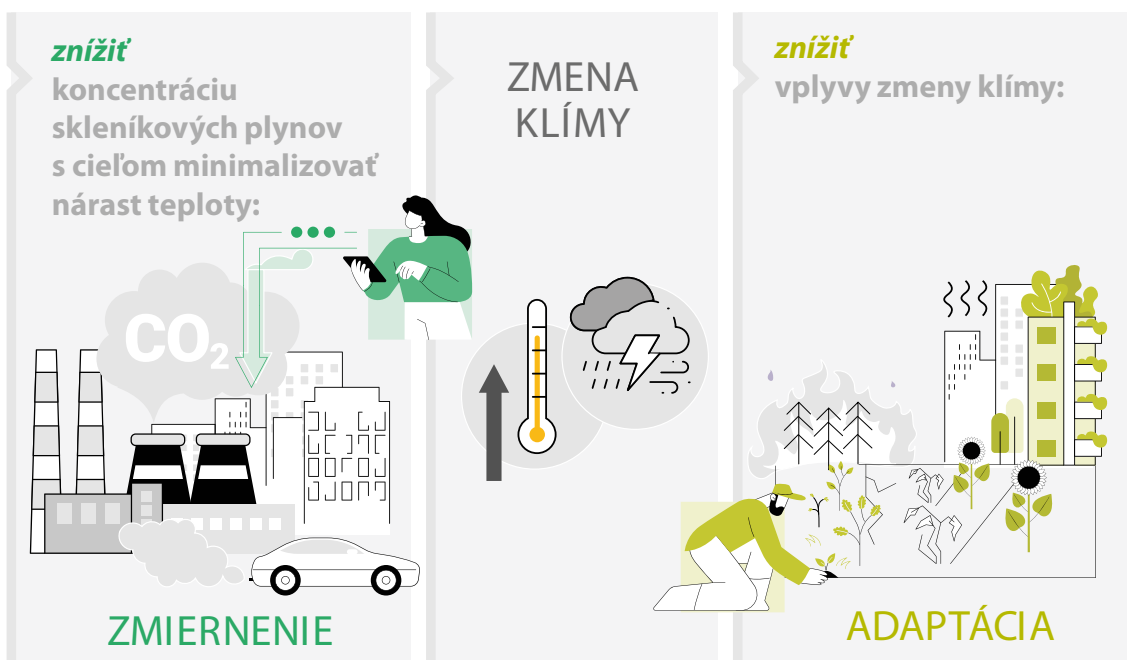
---

¹ Zmena klímy 2023 – Súhrnná správa – Zhrnutie pre tvorcov politik.

² Služba monitorovania zmeny klímy programu Copernicus, Najvýznamnejšie globálne klimatické udalosti za rok 2023.

³ Statista – Prerozdelenie emisií skleníkových plynov na celom svete v roku 2022.

Ilustrácia 1 – Doplnkovosť medzi zmierňovaním a adaptáciou

Zdroj: EDA.

03 V *rámčeku 1* sa prezentuje adaptácia na zmenu klímy a iné súvisiace koncepcie. V správe IPCC za rok 2023⁴ sa poukázalo na globálne adaptačné medzery, ktoré sa budú naďalej zväčšovať. Ukázalo sa tiež, že súčasné globálne finančné toky určené na adaptáciu nie sú dostatočné a dochádza k nesprávnej adaptácii.

⁴ Zhrnutie 6. hodnotiacej správy IPCC – Zmena klímy, marec 2023.

Rámček 1

Adaptácia na zmenu klímy

Proces prispôsobenia sa skutočnej alebo očakávanej klíme a jej účinkom. Nejde o jednorazovú reakciu na núdzovú situáciu, ale o súbor preventívnych, ochranných opatrení a opatrení na predchádzanie nebezpečenstvám (napr. sucho, zvyšovanie hladiny morí), vystavenia sa zmenám (napr. menej vody) a zraniteľnosti (napr. chudoba alebo nedostatočné vzdelanie). Politika adaptácie je politikou predvídania vplyvov zmeny klímy a opatrení na ich riešenie. Zahŕňa aj využívanie príležitostí, ktoré môžu vzniknúť v dôsledku zmeny klímy (napr. nové plodiny, vyššie výnosy).

Nesprávna adaptácia

Adaptácia, ktorá zvyšuje zraniteľnosť alebo vystavenie sa voči zmene klímy namiesto toho, aby ju znižovala.

Odolnosť voči zmene klímy

Prekračuje rámec adaptácie na zmenu klímy a zahŕňa schopnosť pripraviť sa na dôsledky zmeny klímy, zotaviť sa z nich a prispôbiť sa im.

Zdroj: IPCC, Európska environmentálna agentúra (EEA), Rámcový dohovor Organizácie Spojených národov o zmene klímy, glosár.

04 Podľa EEA⁵ sú vlny horúčav, suchá, záplavy a vysoké zrážky najčastejšie hlásenými extrémnymi poveternostnými javmi. Väčšina pobrežných členských štátov hlási eróziu pobrežia a zvyšovanie hladiny morí⁶. Podľa EEA sa hlavné riziká týkajú zdravia, zastavaného prostredia (t. j. miest, ciest, mostov), energetiky, morských a pobrežných regiónov, poľnohospodárstva, lesníctva, vodného hospodárstva a biodiverzity⁷.

⁵ *Is Europe on track towards climate resilience? – Status of reported national adaptation actions in 2023.*

⁶ Pracovný dokument útvarov Komisie (2023) 932 – Posúdenie pokroku v oblasti adaptácie na zmenu klímy v jednotlivých členských štátoch podľa európskeho právneho predpisu v oblasti klímy.

⁷ EEA, Posúdenie klimatických rizík v Európe, 2024.

05 Frekvencia a závažnosť extrémnych klimatických a poveternostných udalostí sa zvyšujú⁸. To v posledných dvoch desaťročiach viedlo k prudkému nárastu počtu katastrof v EÚ a úrovne spôsobených škôd. Nedávne príklady siahajú od bezprecedentných lesných požiarov (napr. Grécko a Španielsko, 2023) po záplavy (napr. Taliansko a Slovinsko, 2023; Francúzsko, 2024), vlny horúčav a ničivé suchá (napr. v celej EÚ, 2022; Španielsko, 2024).

06 Ekonomické straty spôsobené extrémnymi klimatickými udalosťami v EÚ dosiahli v priemere výšku viac než 26 mld. EUR ročne⁹. Vystavenie dnešného hospodárstva EÚ globálnemu otepľovaniu od 1,5 °C do 3 °C v porovnaní s predindustriálnou úrovňou, čo je konzervatívny odhad, by viedlo k ročným hospodárskym stratám od 42 do 175 mld. EUR¹⁰.

---

⁸ Medzivládny panel o zmene klímy – Počasie a extrémne klimatické udalosti v meniacej sa klíme, 2021.

⁹ Eurostat – Hospodárske straty súvisiace so zmenou klímy.

¹⁰ Projekt Spoločného výskumného centra PESETA IV – Úloha 14 – Ekonomická analýza vybraných klimatických vplyvov, 2020.

Rámeček pre adaptáciu na zmenu klímy

07 Ilustrácia 2 obsahuje súhrn medzinárodných rámcov a rámcov EÚ o adaptácii na zmenu klímy.

Ilustrácia 2 – Medzinárodné rámce a rámce EÚ o adaptácii na zmenu klímy – hlavné prvky

Medzinárodná úroveň

Parížska dohoda

- ▶ **Globálny cieľ** týkajúci sa adaptácie
- ▶ Adaptačné plánovanie a monitorovanie
- ▶ **Spolupráca** s rozvojovými krajinami

Cieľ udržateľného rozvoja 13

– **Opatrenie v oblasti klímy:** Naliehavo prijať opatrenia na boj proti zmene klímy a jej vplyvom

- ▶ Cieľ 13.1: Vo všetkých krajinách **posilniť odolnosť a schopnosť adaptácie** na nebezpečenstvá súvisiace s klímou a prírodnými pohromami

Európska únia

Právny predpis EÚ v oblasti klímy

- ▶ Posilnenie **adaptívnej kapacity**, posilnenie odolnosti, zníženie zraniteľnosti voči zmene klímy
- ▶ **Súdržné politiky** v oblasti adaptácie

Nariadenie o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy

- ▶ **Podávanie správ** o adaptácii na zmenu klímy (články 17 a 19)

Stratégia EÚ na adaptáciu na zmenu klímy a dokumenty s hodnotením klimatických rizík EÚ*

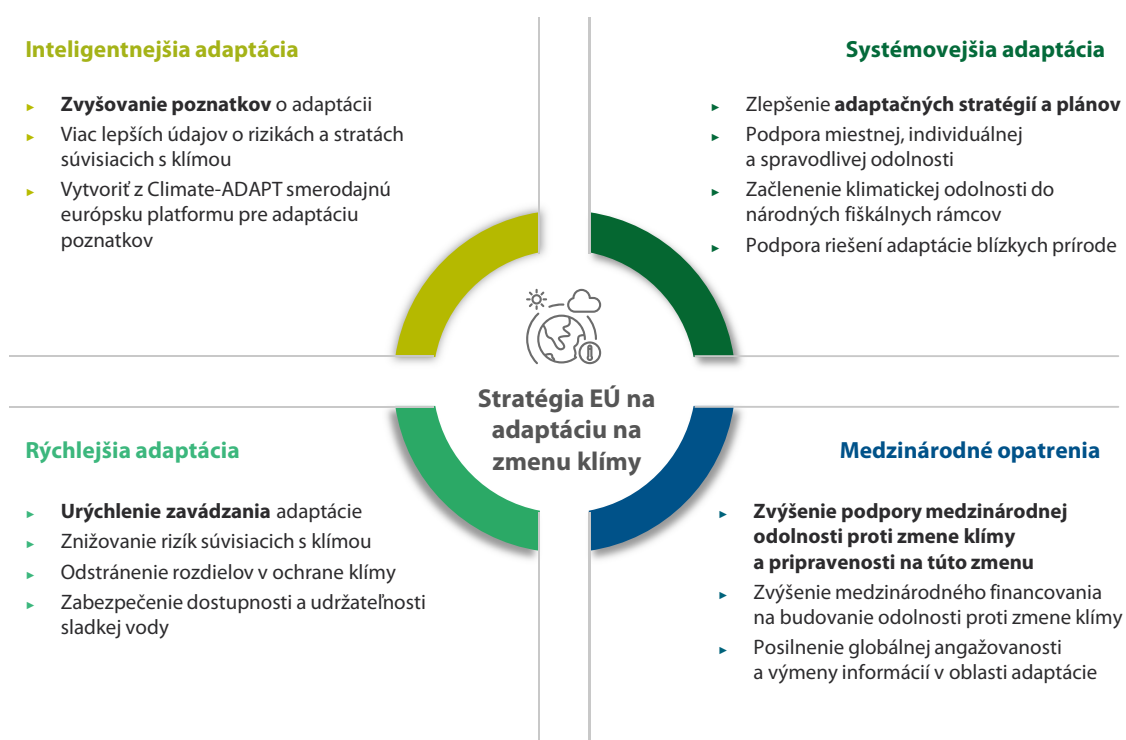
- ▶ Európa odolná voči klíme do roku 2050

* Oznámenie Komisie o riadení klimatických rizík a Posúdenie klimatických rizík v Európe, EEA, 2024.

08 Prvá adaptačná stratégia EÚ bola uverejnená v roku 2013. V jej hodnotení z roku 2018¹¹ sa potvrdilo, že táto stratégia celkovo splnila svoje ciele, ale dospelo sa k záveru, že Európa je naďalej veľmi zraniteľná voči dôsledkom zmeny klímy. Vo februári 2021 bola zverejnená nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy s ambíciou „Vybudovať odolnú Európu do roku 2050“, ako sa stanovuje v [európskom právnom predpise v oblasti klímy](#).

09 V *ilustrácii 3* sú uvedené štyri hlavné ciele novej adaptačnej stratégie EÚ.

Ilustrácia 3 – Adaptačná stratégia EÚ z roku 2021

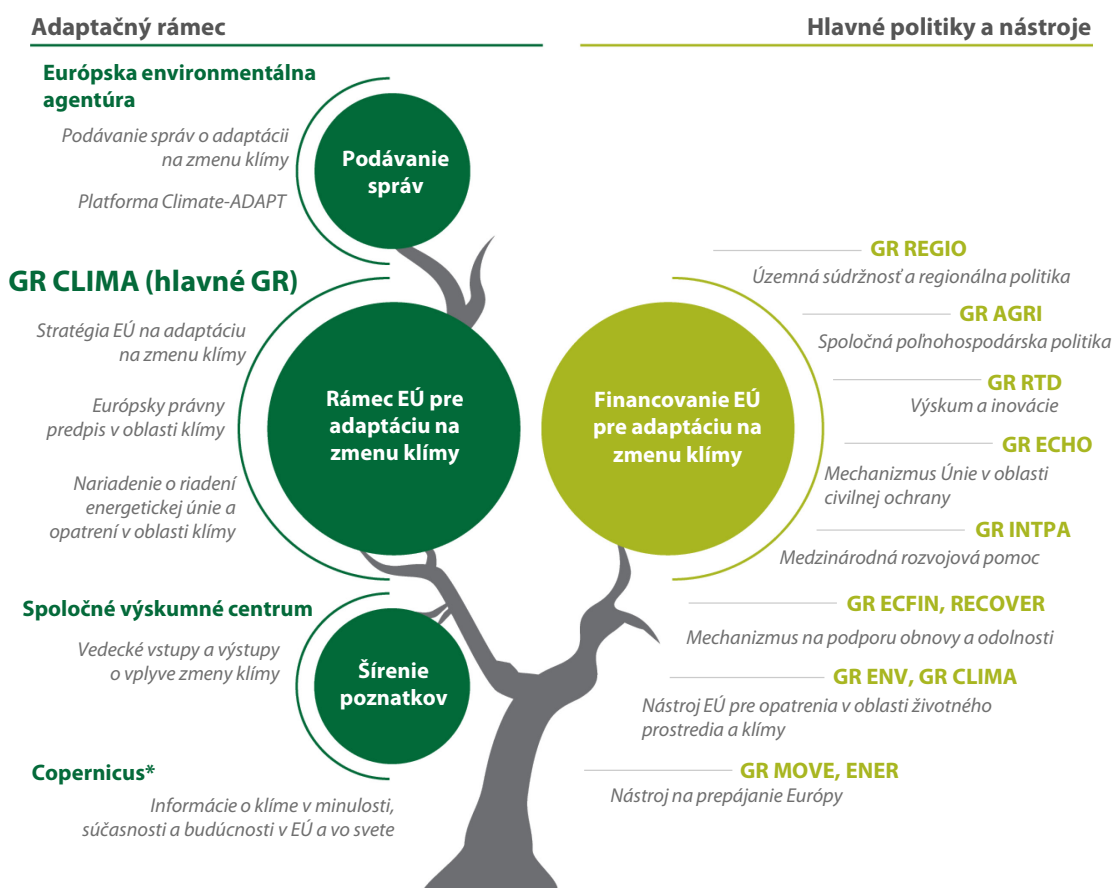
Zdroj: EDA na základe stratégie EÚ pre adaptáciu z roku 2021.

¹¹ Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy.

Úlohy a povinnosti EÚ a členských štátov

10 Ako je znázornené na *ilustrácii 4*, do celkovej adaptačnej politiky EÚ sú zapojené rôzne orgány EÚ. Keďže adaptácia je prierezovou témou, mnohé iné politiky, napríklad regionálna, poľnohospodárska alebo environmentálna politika, sa zaoberajú adaptáciou, hoci pri financovaní sa nie vždy rozlišuje medzi adaptáciou na zmenu klímy a jej zmiernením. Zatiaľ čo EÚ poskytuje spoločný všeobecný rámec pre adaptáciu na zmenu klímy a členské štáty rozhodujú o implementačných prístupoch, Komisia nedávno zdôraznila potrebu ďalej objasniť zodpovednosť za riadenie a zodpovednosť za riziko, aby bolo možné lepšie zvládať rastúce klimatické riziká¹².

Ilustrácia 4 – Úlohy a povinnosti hlavných útvarov Komisie

* Copernicus riadi Európske centrum pre strednodobé predpovede počasia a EEA.

Zdroj: EDA.

¹² Oznámenie Komisie o riadení klimatických rizík, 2024.

11 V európskom právnom predpise v oblasti klímy sa vyžaduje, aby EÚ a členské štáty zabezpečili trvalý pokrok pri zvyšovaní adaptívnej kapacity, posilnení odolnosti a znižovaní zraniteľnosti voči zmene klímy. Členské štáty musia mať národnú adaptačnú stratégiu a národný adaptačný plán a musia ich pravidelne aktualizovať na základe najnovších dostupných vedeckých údajov. V [nariadení o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy](#) sa tiež vyžaduje, aby členské štáty posudzovali a hodnotili riziká súvisiace s klímou a monitorovali a vyhodnocovali adaptačné opatrenia.

Rozsah auditu a audítorský prístup

12 Tento audit sa zamerail na rámec a financovanie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy a na spôsob, akým riešia vplyvy zmeny klímy v EÚ.

- o Analyzovali sme, či stratégie a plány EÚ a národné stratégie a plány poskytli spoľahlivý rámec na adaptáciu na zmenu klímy a či boli riadne oznámené¹³, pričom sme hodnotili aj informovanosť o stratégiách, plánoch a nástrojoch EÚ na miestnej úrovni.
- o Pokúsili sme sa identifikovať prostriedky EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy a hodnotili sme, či príslušné projekty EÚ z obdobia 2014 – 2020 účinne prispeli k adaptácii na zmenu klímy.

13 Tento audit sa zamerail na adaptačné opatrenia v rámci EÚ. Rozsah auditu nezahŕňal opatrenia EÚ a podporu mimo Únie. V rámci auditu sa nehodnotili procesy na vnútroštátnej úrovni, ako je územné plánovanie, kritická infraštruktúra, obstarávanie a fiškálna politika.

14 Tento audit sme sa rozhodli vykonať v reakcii na značný záujem našich zainteresovaných strán a vzhľadom na závažnosť a dôležitosť témy (body **01** a **02**). V našej predchádzajúcej práci o adaptácii na zmenu klímy sme sa zameraili na konkrétne riziká a poukázali sme na problémy súvisiace s opatreniami financovanými EÚ v tejto oblasti (*ilustrácia 5*). Očakávame, že naša práca pomôže Komisii zlepšiť všeobecný rámec pre adaptáciu s cieľom lepšie riešiť súčasné a budúce vplyvy zmeny klímy. Očakávame tiež, že naše zistenia a odporúčania budú relevantné pre zlepšenie účinnosti fondov EÚ využívaných na účely adaptácie a že v budúcnosti zabránia projektom nesprávnej adaptácie.

---

¹³ Článok 19 nariadenia (EÚ) 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy.

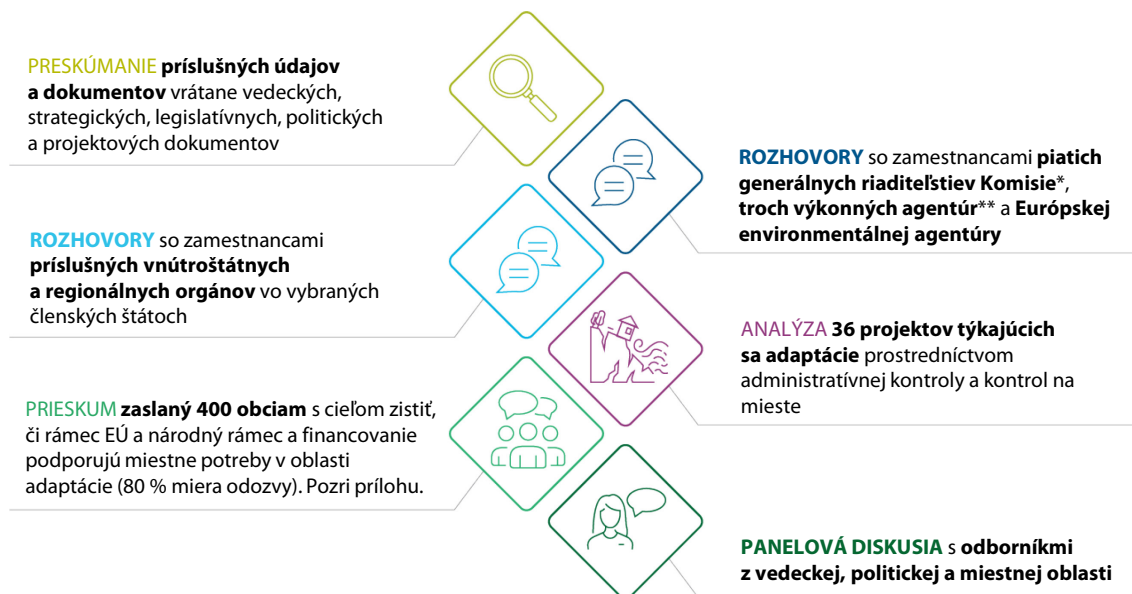
Ilustrácia 5 – Práca EDA súvisiaca s adaptáciou na zmenu klímy a vznesené otázky

Potenciálne nadhodnotenie výdavkov súvisiacich s opatreniami v oblasti klímy (vrátane adaptácie)	Osobitná správa 9/2022: Výdavky v oblasti klímy v rozpočte EÚ na roky 2014 – 2020 – Neboli také vysoké, ako boli vykázané
Nedostatky pri adaptácii lesov na zmenu klímy	Osobitná správa 21/2021: Financovanie EÚ v súvislosti s biodiverzitou a zmenou klímy v lesoch EÚ – Pozitívne, ale obmedzené výsledky
Podpora plodín náročných na vodu a investície do nových zavlažovacích oblastí	Osobitná správa 20/2021: Udržateľné využívanie vody v poľnohospodárstve – Je pravdepodobnejšie, že finančnými prostriedkami z SPP sa bude podporovať väčšie než efektívnejšie využívanie vody
Obavy o dlhodobú udržateľnosť projektov v oblasti boja proti dezertifikácii	Osobitná správa 33/2018: Boj proti dezertifikácii v EÚ – Zvládnutie rastúcej hrozby si vyžaduje viac opatrení
Riešenia blízke prírode využívané menej ako sivá infraštruktúra	Osobitná správa 25/2018: Smernica o povodniach – Dosiahol sa pokrok pri posudzovaní rizík, je však potrebné zlepšiť plánovanie a vykonávanie

Zdroj: EDA.

15 Náš audit sa vzťahuje na obdobie od januára 2014 do decembra 2023. Vykonalí sme audit v Komisii a navštívili sme štyri členské štáty: Rakúsko, Estónsko, Francúzsko (región Nové Akvitánsko a južné regióny) a Poľsko (regióny Pomorsko a Malopoľsko). Vybrali sme veľké a malé členské štáty s kombináciou centrálného a regionálneho riadenia financovania EÚ s rôznym stupňom vystavenia riziku, pokiaľ ide o vplyv zmeny klímy. Cieľom našej vzorky 36 projektov z obdobia 2014 – 2020 bolo zabezpečiť široké pokrytie oblastí vystavených zmene klímy a rôzne nástroje EÚ s prihliadnutím na ich významnosť a stav vykonávania. Na *ilustrácii 6* uvádzame, ako sme zbierali audítorské dôkazy.

Ilustrácia 6 – Zber audítorských dôkazov

* Opatrenia v oblasti klímy, poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, regionálna a mestská politika, výskum a inovácie, životné prostredie.

** Európska výkonná agentúra pre výskum, Európska výkonná agentúra pre klímu, infraštruktúru a životné prostredie a Výkonná agentúra Európskej rady pre výskum.

Zdroj: EDA.

Pripomienky

Spoločný adaptačný rámec EÚ, ale neúčinné podávanie správ a nízka miera informovanosti na miestnej úrovni

Spoločný rámec EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy

16 Ako sa uvádza v článku 5 európskeho právneho predpisu v oblasti klímy, strategický a právny rámec EÚ by mal byť založený na dôkladnej analýze rizík, ktorej výsledkom budú účinné a konzistentné opatrenia na riešenie adaptácie na zmenu klímy. Preskúmali sme rámec EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy a analyzovali sme jeho hlavné črty a vývoj.

17 Uznávajúc realitu vplyvov zmeny klímy a naliehavú potrebu konať, sa v [stratégii EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy z roku 2021](#) navrhujú opatrenia na posilnenie adaptívnej kapacity, zvýšenie odolnosti a zníženie zraniteľnosti voči zmene klímy. Hlavnou víziou je, že „EÚ bude spoločnosť odolná proti zmene klímy, ktorej sa do roku 2050 podarí úplne sa prispôbiť nevyhnutným dôsledkom zmeny klímy“. Zamerali sme sa na tri zo štyroch cieľov stanovených v adaptačnej stratégii EÚ (bod [13](#) a [ilustrácia 3](#)): inteligentnejšia adaptácia, systémovejšia adaptácia a rýchlejšia adaptácia. V bodoch [18](#) až [20](#) sú uvedené hlavné opatrenia Komisie v tejto oblasti.

18 **Inteligentnejšia adaptácia** sa týka prehĺbovania poznatkov a zvládania neistoty. Komisia od roku 2021:

- o spustila a vyvinula niekoľko nástrojov, napríklad [Centrum údajov o rizikách](#) na výmenu údajov o rizikách katastrof, zraniteľnosti voči katastrofám a strate pri katastrofách,
- o spolupracovala s agentúrou EEA na aktualizácii a rozšírení platformy pre adaptáciu na zmenu klímy [Climate-ADAPT](#), čo je platforma určená na výmenu informácií o politike na úrovni EÚ, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni a iniciatívach v oblasti adaptácie na zmenu klímy, zraniteľnosti, prípadových štúdií a nástrojov na podporu plánovania adaptácie.

19 Na podporu **systemového prístupu** k rozvoju politiky začlenila Komisia adaptáciu na zmenu klímy do niekoľkých politík vrátane **novej stratégie EÚ pre lesy**. Zmena klímy je kľúčovým prvkom **spoločnej poľnohospodárskej politiky**, ale cieľ opatrení v oblasti klímy nerozlišuje medzi zmierňovaním a adaptáciou. Komisia okrem toho v roku 2023 vydala aktualizované usmernenia o národných adaptačných stratégiách a plánoch. Ako príklad sme zaznamenali dobrý pokrok v čiastkovom celi presadzovania riešení blízkych prírode v právnych predpisoch, usmerneniach a financovaní EÚ (*ilustrácia 7*).

Ilustrácia 7 – Podpora riešení blízkych prírode pre adaptáciu na zmenu klímy v EÚ

Poznámka: Podľa Komisie sú **riešenia blízke prírode** „riešenia inšpirované a podporované prírodou, ktoré sú nákladovo efektívne a zároveň poskytujú environmentálne, sociálne a hospodárske prínosy a pomáhajú budovať odolnosť“.

Zdroj: EDA.

20 Komisia na podporu rýchlejšej adaptácie:

- o spustila [misiu EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy](#) s cieľom podporiť výskum a inovácie v tejto oblasti a urýchliť adaptáciu na zmenu klímy na regionálnej a miestnej úrovni;
- o uverejnila [technické usmernenie k zabezpečeniu odolnosti infraštruktúry proti zmene klímy](#) a o adaptácii budov na zmenu klímy. Na obdobie 2021 – 2027 musia členské štáty začleniť opatrenia na zmiernenie zmeny klímy a adaptačné opatrenia do rozvoja všetkých projektov investícií do infraštruktúry spolufinancovaných EÚ;
- o posilnila regulačný rámec na ochranu sladkej vody. [Nariadenie o opätovnom využívaní vody](#) a prepracované znenie [smernice o pitnej vode](#) nadobudli účinnosť v roku 2021.

Celkovo zastávame názor, že Komisia vyvinula príslušné nástroje a iniciatívy na výmenu poznatkov o adaptácii na zmenu klímy. Rámec EÚ je ucelený a zahŕňa adaptáciu na zmenu klímy do príslušných oblastí politiky. EEA uverejnila [posúdenie klimatických rizík v Európe](#), v ktorom identifikovala hlavné klimatické riziká a vyhodnotila, aké naliehavé je ich riešenie. Spolu s [oznámením Komisie o riadení klimatických rizík](#) to dopĺňa rámec EÚ a poskytuje spoľahlivú analýzu rizík.

Národné adaptačné rámce sú vo všeobecnosti v súlade so stratégiou EÚ

21 Hlavným cieľom adaptačného rámca EÚ je dosiahnuť do roku 2050 odolnosť voči zmene klímy. Dopĺňa to cieľ EÚ dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050 stanovený v európskom právnom predpise v oblasti klímy. Tieto ciele sa uplatňujú na úrovni EÚ a nie na každý členský štát. Vnútroštátny právny predpis v oblasti klímy by premenil strategické požiadavky z európskeho právneho predpisu v oblasti klímy a adaptačnej stratégie EÚ na právnu požiadavku na vnútroštátnej úrovni. V rámci našej vzorky členských štátov iba Francúzsko prijalo vnútroštátny právny predpis v oblasti klímy (v roku 2021), čím prekročilo požiadavky EÚ.

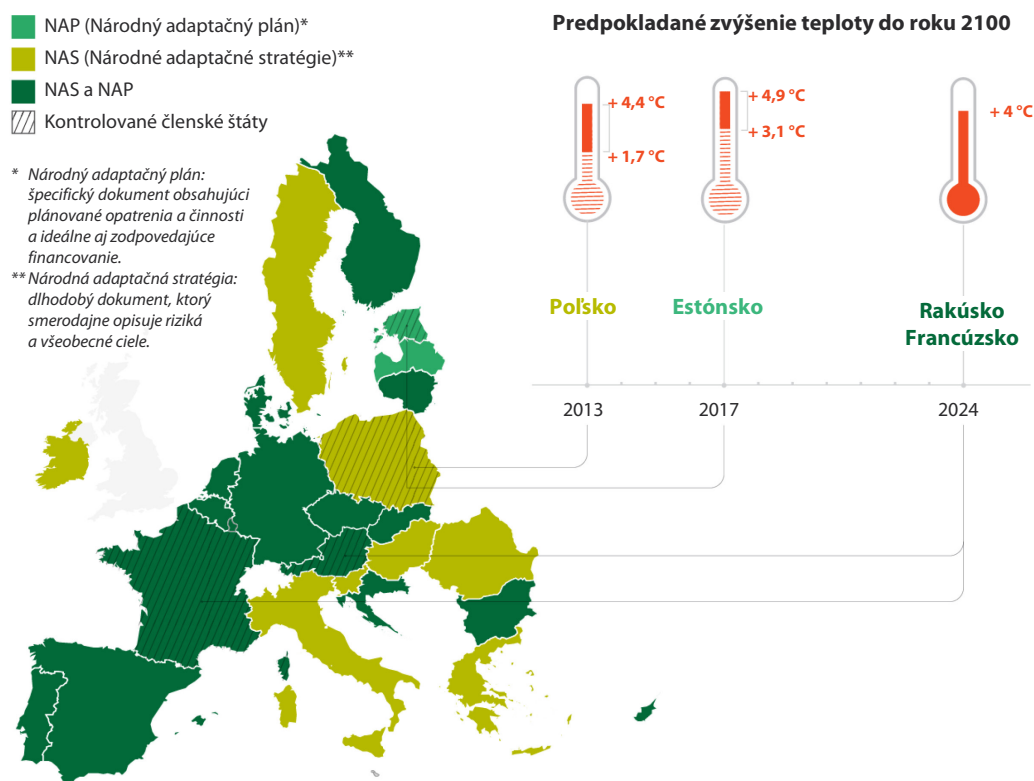
22 Ako sa stanovuje v európskom právnom predpise v oblasti klímy, členské štáty by mali identifikovať svoje zraniteľné miesta v súvislosti so zmenou klímy, vytvoriť národné adaptačné stratégie (NAS) a národný adaptačný plán (NAP) a pravidelne ich aktualizovať (bod **11**). Tieto strategické dokumenty sme analyzovali za štyri vybrané členské štáty, pričom sme sa zamerali na ich stav, odhadované náklady na adaptáciu alebo nečinnosť, identifikované riziká a súlad s opatreniami plánovanými v rámci adaptačnej stratégie EÚ. Náš rozsah bol obmedzený na nebezpečenstvá, sektory alebo oblasti, ktoré boli označené ako najviac vystavené zmene klímy v týchto členských štátoch, konkrétne záplavy, nedostatok vody, lesné hospodárstvo, erózia pobrežia a horské oblasti.

23 Adaptačná stratégia EÚ vyžaduje okamžité opatrenia, aby sa EÚ do roku 2050 plne prispôsobila nevyhnutným vplyvom zmeny klímy. Na **ilustrácii 8** je zhrnutý stav národných adaptačných stratégií a plánov v EÚ a poskytuje aktuálne informácie o našej vzorke členských štátov. Zaznamenali sme, že Poľsko je v procese aktualizácie svojej stratégie adaptácie na zmenu klímy. Nebolo jasné, či Poľsko zohľadní očakávaný scenár pre Európu¹⁴.

---

¹⁴ Služba monitorovania zmeny klímy programu Copernicus, Najvýznamnejšie globálne klimatické udalosti 2023.

Ilustrácia 8 – Stav národných adaptačných stratégií/plánov v EÚ a najnovšie odhady zmeny klímy za vybrané členské štáty

Poznámka: do septembra 2024 nebol uverejnený nový francúzsky národný adaptačný plán.

Zdroj: EDA na základe údajov EEA. V prípade štyroch členských štátov, ktoré sme navštívili, roky označujú najnovšiu aktualizáciu národných adaptačných plánov/stratégií a zvýšenie teploty sa vzťahuje na prognózu na rok 2100 použitú v týchto dokumentoch.

24 Národné adaptačné stratégie a plány môžu slúžiť ako základ pre určenie adaptačných potrieb a odhad ich nákladov, ide však o dynamický proces, ktorý si vyžaduje neustále hodnotenie. V **tabuľke 1** sú uvedené odhadované náklady na adaptáciu identifikované vo vybraných členských štátoch. Poukazujeme na riziko podhodnotenia potrieb investícií do adaptácie v členských štátoch, ktoré tieto potreby vyčíslili:

- Estónsko pôvodne plánovalo mobilizovať 44 mil. EUR v rokoch 2017 až 2030¹⁵. Náklady na vykonávanie NAP v tomto období sa teraz odhadujú na 598 mil. EUR.
- Rakúsko použilo na odhad svojich adaptačných potrieb vo svojom NAP z roku 2024 údaje z roku 2014.

¹⁵ Estónsky plán rozvoja adaptácie na zmenu klímy do roku 2030, tabuľka 6.1.

Tabuľka 1 – Odhadované náklady vyplývajúce z nečinnosti/náklady na adaptáciu vo vybraných členských štátoch (mil. EUR/rok, v bežných cenách)

Úloha	Rakúsko 	Estónsko 	Francúzsko 	Poľsko
Náklady vyplývajúce z nečinnosti (spôsobená škoda, ak neboli zavedené žiadne/obmedzené politiky/zásahy)	2 000 (odhadované ročne, do roku 2030)	Nevypočítané		2 760 (27 600 odhadovaných na roky 2021 – 2030)
Náklady na plánované adaptačné opatrenia	488 (ročný odhad v roku 2014)	59 (296 odhadovaných na roky 2021 – 2025)	1 740 (8 700 odhadovaných na roky 2018 – 2022)	Nevypočítané

Zdroj: Rakúsko – Informačný prehľad PACINAS „Ausgaben des Bundes für Klimawandelanpassung“ a štúdia COIN, jún 2020; Estónsko – akčný plán KOHAK; Francúzsko – informačný dokument; Poľsko SPA 2020.

25 Zistili sme, že všetky členské štáty vybrané na tento audit vykonali hodnotenia klimatických rizík a vo svojich plánoch alebo stratégiách na adaptáciu na zmenu klímy identifikovali najzraniteľnejšie sektory (bod 22). Naplánovali aj opatrenia na lepšiu adaptáciu na zmenu klímy.

26 Vodné hospodárstvo zahŕňa dva hlavné aspekty spojené s adaptáciou na zmenu klímy: nedostatok vody a záplavy. V adaptačnej stratégii EÚ do roku 2021 sa kladie väčší dôraz na riziko nedostatku vody ako na riziko povodní. Celkovo sme zistili, že národné rámce na adaptáciu na zmenu klímy štyroch vybraných členských štátov boli v súlade s adaptačnou stratégiou EÚ, pokiaľ ide o záplavy a nedostatok vody. Národné adaptačné rámce pre Rakúsko, Francúzsko a Poľsko podporili zníženie spotreby vody na vnútroštátnej úrovni. Motivácia na zníženie spotreby vody však bola v regionálnych a odvetvových plánoch oveľa menej zjavná (rámček 2).

Rámček 2

Zvýšená potreba zavlažovania oproti zníženiu spotreby vody

V rakúskom národnom adaptačnom pláne sa odporúča znížiť spotrebu vody v priemysle a poľnohospodárstve efektívnejšou technológiou. Predpovedá však aj nárast plôch určených na zavlažovanie. Z výpočtov v rakúskom pláne vyplýva, že potreby poľnohospodárskeho zavlažovania sa v niektorých regiónoch do roku 2050 zdvojnásobia¹⁶.

Cieľom francúzskeho národného adaptačného plánu je znížiť spotrebu vody¹⁷. Poľnohospodársky plán pre adaptáciu na vodu a klímu (Varenne de l'eau) a regionálne plány pre regióny Nové Akvitánsko a južné regióny sa zameriavajú na rozvoj účinných zavlažovacích systémov, ale zároveň zväčšujú zavlažovanú plochu bez toho, aby sa zmienili o znížení spotreby vody.

Hoci sa v pláne pre Nové Akvitánsko stanovuje cieľ znížiť spotrebu vody v poľnohospodárstve o 30 %, vzťahuje sa to len na obdobia s nedostatkom vody. Mimo týchto období nie je motivácia znižovať spotrebu vody. Klimatický plán pre južný región na roky 2021 – 2026 má „zvýšiť súčasnú zavlažovanú plochu do 10 rokov o 15 %“.

Zdroj: EDA na základe vnútroštátnych/regionálnych dokumentov v našej vzorke členských štátov.

27 V prípade odvetvia **lesného hospodárstva**, ktoré je silne ovplyvnené zmenou klímy, sme zaznamenali, že národné stratégie a plány vybraných členských štátov boli zosúladené so stratégiou EÚ. Ich cieľom je zvýšiť odolnosť lesov začlenením zohľadnenia adaptácie do spôsobu obhospodarovania lesov (napr. diverzifikácia lesov, postupy hospodárenia). Zistili sme však, že v estónskom adaptačnom pláne nebola jasne identifikovaná potreba diverzifikácie lesov.

28 Adaptačné stratégie/plány EÚ a národné adaptačné stratégie/plány na riešenie rizika **erózie pobrežia** boli vo všeobecnosti konzistentné a podporovali riešenia blízke prírode (Francúzsko a Poľsko) a strategické premiestnenie (Francúzsko). Estónsko uznalo riziko erózie pobrežia, neplánovalo však žiadne činnosti na jeho riešenie na vnútroštátnej úrovni, okrem toho, že ho zohľadní pri plánovaní využívania pôdy.

¹⁶ Adaptačná stratégia, 2. časť, s. 57.

¹⁷ *Varenne agricole de l'eau et de l'adaptation au changement climatique*. Klimatický plán južného regiónu: *Gardons une COP d'avance*. Klimatický plán regiónu Nové Akvitánsko: *NeoTerra*.

29 Horské regióny a lyžiarska turistika sa musia prispôbiť zníženému množstvu snehu a nevyhnutnému topeniu ľadovcov. Adaptačné stratégie a plány EÚ, národné a regionálne adaptačné stratégie a plány sú opatrné, pokiaľ ide o potrebu a prostriedky na prispôsobenie lyžiarskych stredísk budúcim klimatickým podmienkam:

- o Francúzsko identifikovalo alternatívy, ako je diverzifikácia aktivít a rozvoj celoročného cestovného ruchu, ale iba deväť zo 470 opatrení sa priamo týkalo otázky prispôsobenia horskej turistiky zmene klímy¹⁸. Vo francúzskom právnom predpise v oblasti klímy sa vyžaduje, aby každá horská oblasť vypracovala strategický plán na adaptáciu na zmenu klímy, ktorý určí spôsoby diverzifikácie ekonomických a turistických aktivít.
- o V rakúskej stratégii sa dospelo k záveru, že zvýšenie produkcie snehu v nižších nadmorských výškach by predstavovalo nesúlad, pretože by sa dosiahlo na úkor spotreby vody a energie. Rakúsko takisto podporuje štvorsezónny cestovný ruch.

30 Systémy včasného varovania podporujú adaptáciu na zmenu klímy tým, že pomáhajú spoločnostiam pripraviť sa na negatívne vplyvy meniacej sa klímy a reagovať na ne. Európa je svetovým lídrom so systémom včasného varovania, ktorý pokrýva približne 75 % jej obyvateľstva¹⁹. V našej vzorke mali Estónsko, Francúzsko a Poľsko zavedený systém krátkych textových správ (SMS), zatiaľ čo Rakúsko na ňom pracovalo.

Neúčinné a nedostatočné podávanie správ o opatreniach na adaptáciu na zmenu klímy v EÚ

31 Ako sa uvádza v článku 19 [nariadenia \(EÚ\) 2018/1999](#) o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, strategický adaptačný rámec by sa mal podporovať účinným systémom podávania správ. Takýto systém by zhodnotil dosiahnutý pokrok a pomohol by členským štátom a EÚ primerane riešiť klimatické riziká a zdokonaľiť ich plány a stratégie na adaptáciu na zmenu klímy. Preskúmali sme podávanie správ o adaptácii na zmenu klímy a ako sa používajú na hodnotenie pokroku.

¹⁸ Francúzsky dvor audítorov – správa: *Les stations de montagne face au changement climatique*, 2024.

¹⁹ Služba monitorovania zmeny klímy programu Copernicus, Najvýznamnejšie globálne klimatické udalosti za rok 2023.

32 V článku 19 nariadenia (EÚ) 2018/1999 sa vyžaduje, aby členské štáty od roku 2021 „podali každé dva roky informácie o svojich národných plánoch a stratégiách týkajúcich sa adaptácie na zmenu klímy, v ktorých uvedú vykonané a plánované opatrenia“.

33 Do marca 2023 boli členské štáty povinné po druhýkrát podať správu o svojich národných adaptačných opatreniach²⁰. Toto podávanie správ je prevažne opisné, obsahuje len všeobecné, kvalitatívne hodnotenia²¹. Členské štáty neposkytujú kvantitatívne hodnotenia pokroku a nepoužívajú spoločné základné ukazovatele. Chýbajúce spoločné ukazovatele alebo referenčný základ sťažuje hodnotenie pokroku, ktorý členské štáty dosiahli pri vykonávaní svojich adaptačných opatrení, a tým aj pokroku na úrovni EÚ (*tabuľka 2*).

---

²⁰ Článok 19 nariadenia (EÚ) 2018/1999 a príloha I k vykonávaciemu nariadeniu 2020/1208.

²¹ Nariadenie 1999/2018, príloha VIII, časť 1.

Tabuľka 2 – Článok 19: podávanie správ o pokroku pri plnení adaptačných priorít pre našu vzorku členských štátov

Členský štát	Zhrnutie podávania správ	Príklady zo sektora lesného hospodárstva a vodného hospodárstva	Zistené slabé/silné stránky
Rakúsko 	Správy o pokroku vo vybraných sektoroch s príkladmi výsledkov adaptácie.	<p>Pokračujúci pokles zastúpenia smreka a trend zmiešaných porastov s vyšším podielom listnatých drevín.</p> <p>Rôzne opatrenia prijaté na zlepšenie vodnej ekológie, napríklad obnovenie kontinuity riek.</p>	Vysoko rozvinuté národné monitorovanie adaptácie (kritériá vyvinuté pre každú oblasť), ale len čiastočné podávanie správ Komisii.
Estónsko 	Odkazuje väčšinou na konkrétne regióny a hrozby ovplyvnené klímou.	Pokrok nespomenutý.	Slabá koordinácia medzi vnútroštátnym rámcom pre klimatické riziká a adaptačnými opatreniami.
Francúzsko 	Opis súčasného národného adaptačného plánu (NAP).		Rovnaké podávanie správ pre roky 2021 a 2023 (strednodobé hodnotenie francúzskeho NAP na rok 2022 sa neberie do úvahy).
Poľsko 	Opisuje príklady plánovaných činností a aktuálneho stavu adaptačnej stratégie.	<p>V sektore lesného hospodárstva sa nespomína žiadny pokrok.</p> <p>Zverejnenie programu prevencie nedostatku vody na roky 2021 – 2027 na zníženie rizika záplav a zmiernenie účinkov sucha.</p>	<p>Žiadne podávanie národných správ o adaptačných opatreniach.</p> <p>Dostupné údaje o jednotlivých adaptačných opatreniach/projektoch neboli zostavené ani použité.</p>

Zdroj: EDA na základe podávania správ členskými štátmi za rok 2023 podľa článku 19.

34 Uznávame, že podávanie správ o adaptačných politikách podľa článku 19 predstavuje pozitívny vývoj. Jeho účinnosti však v súčasnosti bráni nedostatočná relevantnosť, kvalita a porovnateľnosť údajov predložených členskými štátmi. Zistili sme, že tieto údaje nie sú dostatočné na vyhodnotenie pokroku v oblasti adaptácie na zmenu klímy v členských štátoch. V dôsledku toho môžu Komisia a členské štáty premeškať príležitosť posúdiť svoj pokrok v oblasti adaptácie na zmenu klímy a riešenia rizík a zraniteľných miest, aby sa stali odolnejšími voči zmene klímy.

35 Zistili sme, že informácie, ktoré poskytli členské štáty použitím súčasného prístupu, obmedzujú hodnotu hodnotenia pokroku opatrení na adaptáciu na zmenu klímy. EEA vykonáva kontroly kvality správ predložených podľa článku 19 a poskytuje dobrovoľnú spätnú väzbu členským štátom, ale nemá nijaké prostriedky na vyžiadanie relevantnejších, komplexnejších alebo aktuálnejších informácií. V decembri 2023 Komisia vydala posúdenie pokroku na vnútroštátnej úrovni podľa európskeho právneho predpisu v oblasti klímy spolu s odporúčaniami pre členské štáty.

Nízke miestne povedomie o nástrojoch, stratégiách a plánoch EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy

36 Adaptácia na zmenu klímy je prierezová politika, ktorá by sa mala riešiť na globálnej úrovni, na úrovni EÚ, ako aj na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni²². Na jednej strane vnútroštátnymi zákonmi a politickými prioritami môžu stanoviť ciele, normy a usmernenia, ktoré zabezpečia konzistentný prístup k adaptácii. Na druhej strane majú miestne komunity lepšiu pozíciu na to, aby sa vysporiadali so svojou jedinečnou klimatickou zraniteľnosťou. Podľa adaptačnej stratégie EÚ je „základom adaptácie na zmenu klímy miestna úroveň, takže podpora EÚ musí pomôcť zvýšiť miestnu odolnosť“.

37 Podľa [stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy](#) by Komisia mala podporovať miestnu odolnosť a zintenzívniť podporu plánovania a vykonávania miestnych adaptačných opatrení. Miestne komunity by mali byť informované o nástrojoch EÚ a mali by ich využívať, aby dosiahli pokrok v oblasti svojich adaptačných potrieb.

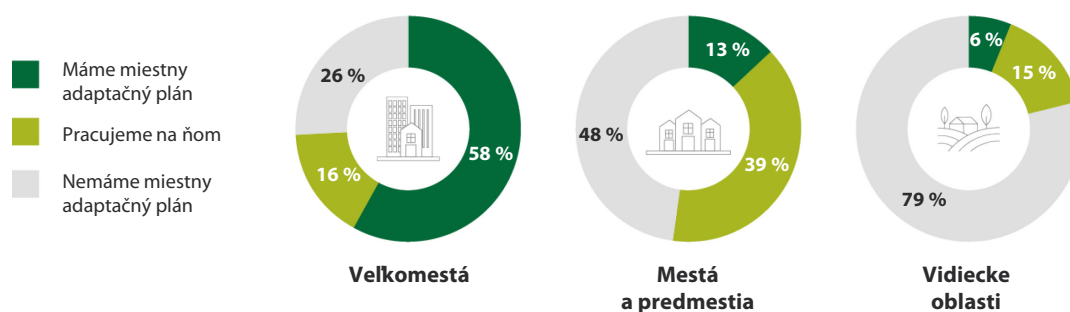
²² [Adaptácia v sektoroch politiky EÚ – platforma Climate-ADAPT.](#)

38 V našej vzorke členských štátov sme uskutočnili prieskum medzi 400 samosprávami s cieľom posúdiť miestnu informovanosť o adaptačných rámcoch EÚ a národných adaptačných rámcoch, financovaní a iných nástrojoch EÚ (*ilustrácia 6*). Podľa výsledkov nášho prieskumu (*príloha*) väčšina obcí nevedela o rôznych adaptačných stratégiách a plánoch. Zistili sme, že z obcí z prieskumu:

- takmer 70 % nevedelo o adaptačnej stratégii EÚ,
- 60 % nevedelo o regionálnych adaptačných plánoch,
- 54 % nevedelo o regionálnych adaptačných plánoch.

39 Len 16 % obcí z prieskumu vypracovalo miestny adaptačný plán, hoci ďalších 21 % na ňom pracovalo. To ukazuje pozitívny trend na miestnej úrovni. Výsledky nášho prieskumu ukázali, že percento miest s miestnym adaptačným plánom bolo 10-krát vyššie ako zodpovedajúce percento obcí vo vidieckych oblastiach (*ilustrácia 9*).

Ilustrácia 9 – Miestny adaptačný plán podľa miery urbanizácie obcí z prieskumu

Velkomestá: husto osídlené oblasti – **Mestá a predmestia:** oblasti so strednou hustotou – **Vidiecke oblasti:** riedko obývané oblasti

Táto klasifikácia (DEGURBA) klasifikuje územie krajiny na kontinuite medzi mestom a vidiekom podľa veľkosti populácie a prahových hodnôt hustoty obyvateľstva.

Zdroj: EDA.

40 Transpozícia adaptačných politík EÚ a národných adaptačných politík do miestnych pravidiel je náročný proces. Aj keď samosprávy poznajú zastrešujúce stratégie a realizujú adaptačné projekty, nie sú vždy pripravené akceptovať určité kompromisy za adaptáciu, ako je dôsledné územné plánovanie (*rámček 3*).

Rámček 3

Protichodné ciele medzi výstavbou a adaptáciou na zmenu klímu

Projekt ochrany pred dažďovou vodou, ktorý sme vybrali v Rakúsku, získal financovanie z EPFRV na vybudovanie protipovodňovej nádrže a odvodňovacej priekopy. Zistili sme, že projekt zabezpečil miestnej komunite účinnú protipovodňovú ochranu.

Zaznamenali sme však aj to, že úrady vydali stavebné povolenie na výstavbu nových domov v oblasti s rizikom záplav.

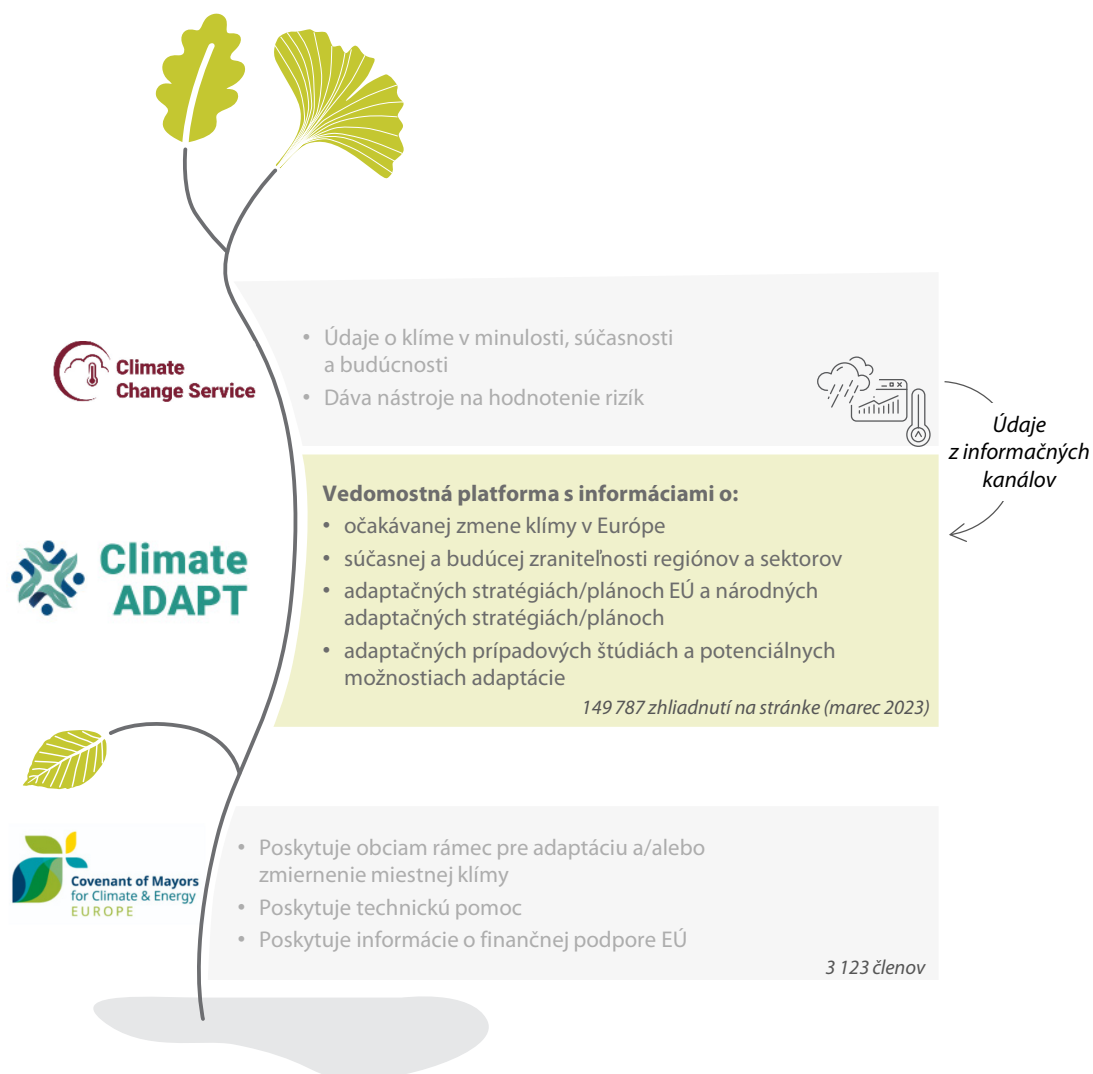

Zdroj: EDA.

41 Na *ilustrácii 10* sú uvedené tri nástroje EÚ, ktorých cieľom je podporiť miestne opatrenia a spoločne využívať poznatky týkajúce sa adaptácie na zmenu klímy.

- o Platforma **Climate-ADAPT**, ktorá bola vytvorená v roku 2013, ponúka užitočné informácie na podporu EÚ pri adaptácii na zmenu klímy.
- o Od roku 2014 poskytuje **Služba monitorovania zmeny klímy programu Copernicus** najnovšie vedecké údaje o zmene klímy.
- o **Dohovor primátorov a starostov EÚ**, vytvorený v roku 2009, spája obce, ktoré sa zaviazali plniť ciele EÚ v oblasti klímy a energetiky (t. j. vypracovať miestne adaptačné plány a podávať správy o ich pokroku).

Ilustrácia 10 – Nástroje EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy

Zdroj: EDA na základe informácií poskytnutých Komisiou.

42 Zastávame názor, že tieto nástroje poskytujú užitočné údaje, vymieňajú si poznatky a ponúkajú technickú podporu v oblasti adaptácie na zmenu klímy v EÚ. Náš prieskum ukázal, že, žiaľ, nie sú dobre známe alebo používané na miestnej úrovni. Z obcí, ktoré odpovedali na prieskum, 77 % nevedelo o platforme Climate-ADAPT. Podobne 74 % respondentov nevedelo o službách programu Copernicus. V našej predchádzajúcej práci sme poznamenali, že „Copernicus poskytuje cenné služby a údaje, ktoré Komisia podporila rôznymi spôsobmi, ale nevyvinula dostatočné úsilie na využitie celého potenciálu programov a zúročenie významných investícií vynaložených na dosiahnutie očakávaných prínosov“²³. Napokon len 10 % obcí z prieskumu bolo súčasťou Dohovoru primátorov a starostov EÚ.

43 Jazyková bariéra je jedným z dôvodov tohto nízkeho povedomia na miestnej úrovni. Od roku 2022 bola platforma Climate-ADAPT dostupná iba v angličtine. V roku 2024 bude platforma Climate-ADAPT čiastočne k dispozícii v nemčine, vo francúzštine, v španielčine, taliančine a poľštine. Okrem toho sme identifikovali vnútroštátne nástroje podobné nástrojom EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy (**rámček 4**).

Rámček 4

Vnútroštátne nástroje pre adaptáciu na zmenu klímy neprepojené s nástrojom EÚ

Francúzske a poľské národné platformy pre adaptáciu na zmenu klímy (*Centre de ressources pour l'adaptation au changement climatique* a KLIMADA) neodkazujú na svoj ekvivalent EÚ, platformu Climate-ADAPT. KLIMADA bola financovaná z prostriedkov EÚ.

Program Rakúska **Klar!** sa od roku 2016 snaží umožniť regiónom a obciam pripraviť sa na zmenu klímy. Iba tri zo 79 regiónov a obcí zapojených do programu sa zaviazali k opatreniam na adaptáciu na zmenu klímy v rámci Dohovoru primátorov a starostov EÚ. Medzi týmito dvoma programami neexistuje synergia.

Zdroj: EDA na základe dokumentov vnútroštátnych orgánov a webových sídiel.

²³ **Osobitná správa 07/2021:** Vesmírne programy EÚ Galileo a Copernicus: služby sa spustili, ale je potrebné viac posilniť ich využívanie

Financovanie EÚ na adaptáciu na zmenu klímy – relevantné projekty sa ťažko sledujú a uprednostňujú skôr krátkodobé než dlhodobé riešenia

Výzvy pri sledovaní financovania EÚ na adaptáciu na zmenu klímy

44 Podľa článku 7 Parížskej dohody by Komisia a členské štáty mali vyčleniť primerané finančné zdroje na podporu svojich stratégií a akčných plánov na adaptáciu na zmenu klímy. Toto financovanie by sa malo monitorovať s cieľom posúdiť pokrok a zhodnotiť výsledky opatrení EÚ na adaptáciu na zmenu klímy. S cieľom vyčíslieť výdavky EÚ na adaptáciu na zmenu klímy sme preskúmali príslušné finančné prostriedky vyčlenené Komisiou a členskými štátmi.

45 Rozpočet EÚ má niekoľko fondov a nástrojov, ktoré podporujú adaptáciu na zmenu klímy, najmä v oblasti poľnohospodárstva, výskumu a inovácií alebo v rámci súdržnosti a regionálneho rozvoja. Vzhľadom na prierezový charakter opatrení súvisiacich s adaptáciou na zmenu klímy je však ťažké identifikovať všetky relevantné projekty financované EÚ. Napríklad projekty financované EÚ označené ako projekty na ochranu prírody môžu slúžiť aj na účely adaptácie na zmenu klímy. Niektoré projekty mohli byť tiež nesprávne označené ako relevantné pre adaptáciu na zmenu klímy, ako sme uviedli v našej predchádzajúcej práci²⁴.

46 *Tabuľka 3* obsahuje príklady projektov financovaných EÚ, ktoré Komisia a členské štáty považovali za dôležité pre adaptáciu na zmenu klímy.

---

²⁴ *Osobitná správa 14/2024: Zelená transformácia – Nejasný príspevok z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ilustrácia 10.*

Tabuľka 3 – Príklady projektov adaptácie na zmenu klímy financovaných z rôznych fondov EÚ

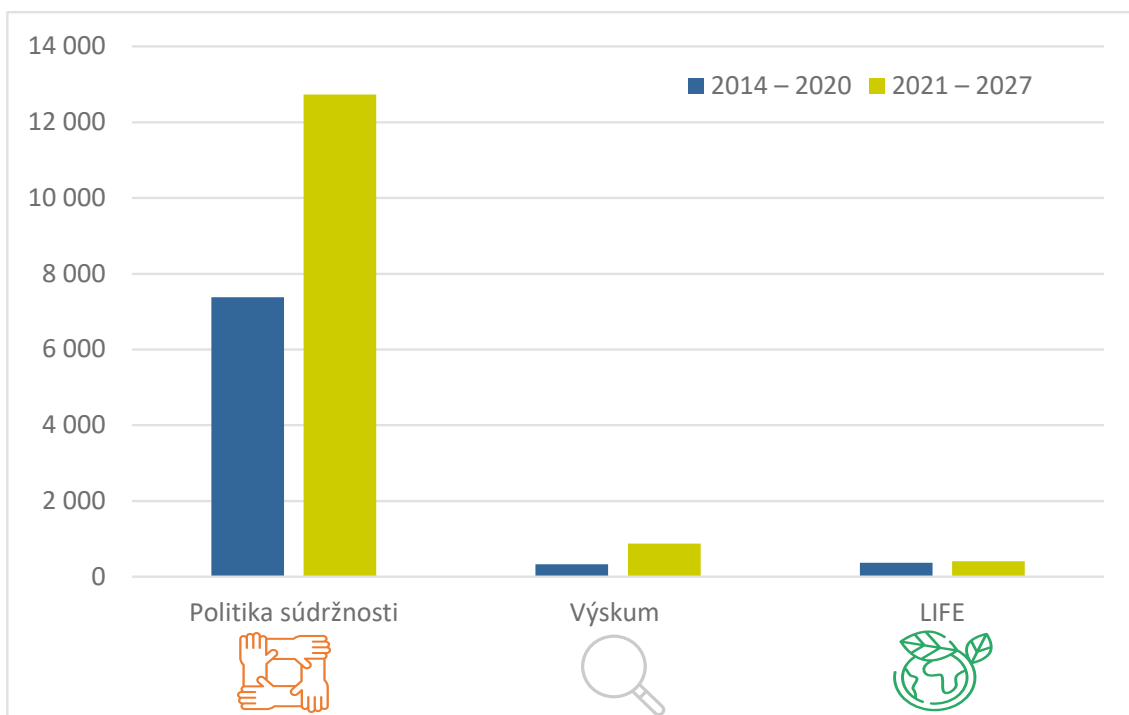
Rozvoj vidieka (EPFRV) 	Kohézny fond a regionálne fondy 	Výskum a inovácie (program Horizont Európa) 	Životné prostredie a ochrana klímy (LIFE)
<ul style="list-style-type: none"> – efektívnosť využívania vody (zavlažovanie, investície do zadržiavania vody) – obnova lesa poškodeného víchrícami alebo škodcami 	<ul style="list-style-type: none"> – zelená infraštruktúra: riešenia blízke prírode na zníženie rizika záplav, erózie pobrežia, zosuvov pôdy alebo sucha – šedá infraštruktúra na ochranu pred povodňami/ochranu pobrežia – rybníky na zadržiavanie dažďovej vody na riešenie problematiky sucha a nedostatku vody – obnova mokradí a rašelinísk 	<ul style="list-style-type: none"> – modelovanie predpovedí počasia a analýza rizík pre zmenu klímy – výskum nových riešení pre adaptáciu na zmenu klímy 	<ul style="list-style-type: none"> – testovanie riešení blízky prírode na zníženie rizika záplav, erózie pobrežia, požiarov, zosuvov pôdy alebo sucha – inovatívne metódy boja proti rôznym hrozbám, ako sú efekty teplotných ostrovov vo veľkých mestách, dezertifikácia atď.

Zdroj: EDA na základe informácií Komisie.

47 Rozpočet EÚ zahŕňa množstvo cieľov, ktoré musia existovať súbežne s cieľom adaptácie na zmenu klímy, ako je podpora sociálnej, hospodárskej a územnej súdržnosti. Je inherentne náročné posúdiť prínos programu ku každému cieľu. Cieľom financovania v oblasti súdržnosti je napríklad znížiť rozdiely medzi členskými štátmi a regiónmi, ale financovanie infraštruktúry na podporu hospodárskeho rozvoja a konkurencieschopnosti môže viesť k odlesňovaniu alebo k zvýšeniu tlaku na vodné zdroje.

48 Na *ilustrácii 11* sú uvedené príklady hlavných zdrojov financovania EÚ označených na adaptáciu na zmenu klímy na roky 2014 – 2020 a 2021 – 2027. Príspevok spoločnej poľnohospodárskej politiky k adaptácii na zmenu klímy nie je zahrnutý z dôvodu rôznych obmedzení a výziev (*rámček 5*). Členské štáty tiež vyčlenili približne 12 mld. EUR na adaptáciu v rámci **Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti**.

Ilustrácia 11 – Vývoj hlavného financovania EÚ na adaptáciu na zmenu klímy (mil. EUR)

Zdroj: Regionálne a kohézne fondy – [Portál pre údaje o súdržnosti](#); výskum: založený na informáciách získaných od Komisie. EDA v prípade programu LIFE na roky 2021 – 2027 odhadol, že 43 % rozpočtu je určených na adaptáciu na zmenu klímy (podobne ako v predchádzajúcom programe).

Rámček 5

Adaptácia na zmenu klímy v spoločnej poľnohospodárskej politike – zmiešané výsledky

Priame platby

V rámci našej predchádzajúcej práce sme zistili, že vplyv priamych platieb na adaptáciu na zmeny klímy bol zmiešaný:

	príjem z priamych platieb zvýšil schopnosť poľnohospodárskych podnikov vyrovnáť sa s nepriaznivými otrasmi spôsobenými zmenou klímy;
	závislosť od priamych platieb môže viesť k zachovaniu neudržateľných poľnohospodárskych podnikov, čím sa obmedzia štrukturálne zmeny, ktoré by mohli byť potrebné na adaptáciu.

Rozvoj vidieka

10 mld. EUR vyčlenených na financovanie rozvoja vidieka na adaptáciu na zmenu klímy (2014 – 2020) pochádza z troch hlavných oblastí:

	zvýšenie efektívnosti využívania vody v poľnohospodárstve;
	Podpora riadenia rizík poľnohospodárskych podnikov a ich predchádzania (prostredníctvom poistenia úrody). Riadenie rizík považujeme skôr za nástroj na prenos klimatických rizík než za ich riešenie;
	podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach, ktorá na základe našej predchádzajúcej auditorskej činnosti na týchto projektoch nesúvisí s adaptáciou na zmenu klímy.

Monitorovanie adaptácie

	Jeden ukazovateľ vplyvu/kontextu týkajúci sa odolnosti „Zlepšenie odolnosti poľnohospodárstva voči zmene klímy“ [I.09/C.45].
	Jeden všeobecný ukazovateľ výsledku ²⁵ pre adaptáciu „Podiel využívanej poľnohospodárskej plochy v rámci podporovaných záväzkov na lepšiu adaptáciu na zmenu klímy“. Nie je to porovnateľné medzi členskými štátmi, keďže zahrnutá plocha sa môže vzťahovať na ornú pôdu využívajúcu maštalný hnoj, trvalé trávne porasty alebo oblasti údržby viníc, odolné/prispôsobené odrody plodín alebo efektívne využívanie vody. Predpokladaný rozpočet na opatrenia prispievajúce k R12: 28,7 mld. EUR (2021 – 2027).
	Pri klimatických opatreniach sa nerozlišuje medzi zmierňovaním zmeny klímy a adaptáciou.

Zdroj: prehľad EDA 01/2020 „Sledovanie výdavkov v oblasti klímy v rozpočte EÚ“; osobitná správa 09/2022 „Výdavky v oblasti klímy v rozpočte EÚ na roky 2014 – 2020 – Neboli také vysoké, ako boli vykázané“; osobitná správa 10/2022 „Iniciatíva Leader a miestny rozvoj vedený komunitou uľahčuje zapojenie na miestnej úrovni, dodatočné prínosy však stále nie sú dostatočne preukázané“; nariadenie 2115/2021.

²⁵ Štúdia Európskeho parlamentu o vplyve extrémnych klimatických udalostí na poľnohospodársku výrobu, s. 61.

Misia EÚ týkajúca sa adaptácie na zmenu klímy, ambiciózna iniciatíva

49 Komisia spustila v rámci programu [Horizont Európa](#), výskumného programu EÚ na roky 2021 – 2027, špecifickú [misiu týkajúcu sa adaptácie na zmenu klímy](#) (misia EÚ)²⁶. Cieľom tejto misie je urýchliť adaptáciu ponúkaním konkrétnych riešení, výmenou poznatkov a umožnením regiónom stať sa odolnými voči zmene klímy do roku 2030. V [tabuľke 4](#) sú uvedené ciele a doterajší pokrok.

Tabuľka 4 – Misia EÚ týkajúca sa adaptácie – ciele a dosiahnutý pokrok (apríl 2024)

Ciele 	Pokrok
150 komunit a regiónov odolných voči zmene klímy do roku 2030	chartu misie podpísalo 311 regionálnych a miestnych orgánov
75 demonštračných miest pre adaptáciu na zmenu klímy	Platforma misie EÚ poskytuje technickú pomoc regiónom a vymieňa osvedčené postupy
Vyčlenenie rozpočtu na roky 2021 – 2027: 874 mil. EUR	39 výskumných projektov medzi rokmi 2021 a 2023 (celkové náklady 368 mil. EUR), vykonávanie hodnotení klimatických rizík a zraniteľnosti a predvádzanie inovatívnych riešení (napr. budovy odolné voči povodňam, plodiny odolnejšie voči suchu) alebo nástrojov na zapojenie občanov

Zdroj: EDA na základe informácií Komisie.

50 Jednou z významných výziev, ako umožniť 150 regiónom a komunitám, aby sa do roku 2030 stali odolnými voči zmene klímy, je získanie finančných prostriedkov, aby misia EÚ mohla splniť svoje ciele. To by si vyžiadalo odhadom ďalších 10 mld. EUR²⁷. Momentálne nie je jasné, ako sa tieto finančné prostriedky získajú.

²⁶ Oznámenie Komisie s názvom Misie EÚ po dvoch rokoch: hodnotenie pokroku a ďalší postup, COM(2023) 457 final.

²⁷ Vykonávací plán misie týkajúci sa adaptácie na zmenu klímy, 2021.

51 Okrem toho „začlenenie adaptácie na zmenu klímy do veľkého počtu programov, zdrojov financovania a iných opatrení zostáva hlavnou úlohou, pokiaľ má misia dosiahnuť svoj cieľ“²⁸. V jednej z našich predchádzajúcich správ²⁹ sa zistilo, že synergie medzi výskumným programom a ostatnými fondmi EÚ neboli plne využité a že tieto fondy sa nevyužívali doplnkovým spôsobom. To obmedzuje vplyv projektov v oblasti výskumu a inovácií. Cieľom misie je však riešiť tento problém, ale je ešte príliš skoro na to, aby sme videli skutočný vplyv.

52 Z nášho prieskumu (ktorý sa osobitne nezamerával na signatárov misie zameranej na adaptáciu) vyplynulo, že 75 % obcí zaradených do vzorky nevedelo o portáli misie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy, 17 % o ňom vedelo, ale nepoužívalo ho, a iba 8 % ho využívalo. Vzhľadom na neistotu v súvislosti s dostupným financovaním by sme chceli zdôrazniť, že do roku 2030 zrejme nebude možné umožniť 150 regiónom a komunitám, aby sa stali odolnými voči zmene klímy. Na dosiahnutie plného potenciálu misie by bola dôležitá aj väčšia informovanosť na miestnej úrovni.

Projekty „adaptácie na zmenu klímy“ financované EÚ – uprednostňovanie krátkodobých riešení pred dlhodobými riešeniami

53 V štyroch kontrolovaných členských štátoch sme analyzovali 36 projektov financovaných EÚ označených ako projekty adaptácie na zmenu klímy. Hodnotili sme, či boli tieto projekty v súlade s národnými/odvetvovými a regionálnymi stratégiami a či sa skôr účinne zaoberali adaptáciou na zmenu klímy, ako aby poskytovali krátkodobé riešenie, ktoré by mohlo viesť k nesprávnej adaptácii. Táto analýza bola vykonaná s prihliadnutím na päť sektorov a oblastí uvedených v bode 22. Celkovo sme zistili, že 19 projektov zvýšilo adaptačnú kapacitu v príslušných sektoroch, 13 projektov nezvýšilo adaptačnú kapacitu alebo neboli v súlade s adaptačnou stratégiou EÚ a dva projekty zvýšili zraniteľnosť, t. j. viedli k nesprávnej adaptácii. V prípade dvoch projektov sme nedokázali dospieť k záveru, keďže sa začali len nedávno (*ilustrácia 12*).

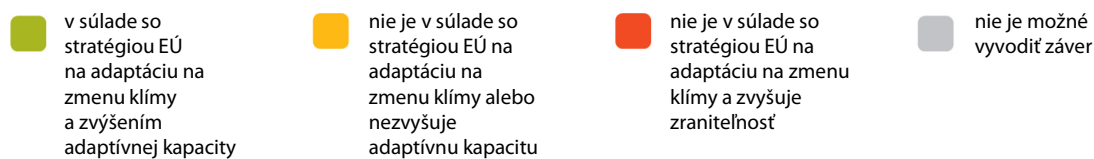
---

²⁸ Pracovný dokument útvarov Komisie SWS (2023) 260 final. Misie EÚ po dvoch rokoch.

²⁹ Osobitná správa 23/2022: Synergie medzi programom Horizont 2020 a európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi – Ich celý potenciál zostáva nevyužitý.

Ilustrácia 12 – Prehľad 36 vybraných adaptačných projektov EÚ

každý štvorec = jeden projekt

Zdroj: EDA.

Záplavy a zadržiavanie vody – presadzovanie riešení blízkych prírode

54 Záplavy sú jedným z hlavných rizík, ktorým čelí EÚ. Naša [správa o smernici o povodniach](#) z roku 2018 potvrdila, že jej celkový účinok bol pozitívny. V správe sa zdôraznilo, že plnšie začlenenie zmeny klímy do plánovania využívania pôdy na zmiernenie rizika povodní a využívanie riešení blízkych prírode zostáva hlavnými výzvami pre adaptáciu na zmenu klímy.

55 Naša analýza deviatich projektov zaradených do vzorky odhalila, že:

- štyri projekty podporovali riešenia blízke prírode, ako je renaturalizácia riek alebo obnova rašelinísk ([rámček 6](#)),
- všetky projekty boli v súlade so stratégiami EÚ a národnými stratégiami, ale dva projekty nezvýšili adaptívnu kapacitu:
  - jeden projekt bol účinný pri ochrane novej bytovej zástavby pred povodňami, ale výstavba bola povolená vo vysoko rizikovej záplavovej oblasti ([rámček 3](#)),
  - ďalší projekt vyvinul v roku 2018 index zelene na zvýšenie schopnosti miest zadržiavať vodu, ale tento index sa nikdy nepoužil,
- dva projekty použili len historické údaje na vybudovanie protipovodňovej infraštruktúry bez zohľadnenia budúcich poveternostných podmienok, čím zo strednodobého a dlhodobého hľadiska vzniklo riziko nedostatočnej protipovodňovej ochrany územia.

Rámček 6

Obnova rašelinísk: obojstranne výhodná pre adaptáciu na zmenu klímy a jej zmiernenie

V Estónsku bola oblasť 2 000 hektárov rašelinísk odvodnená, vykopaná a vyčerpaná, potom opustená. V našej predchádzajúcej práci sme poznamenali, že SPP podporuje poľnohospodárov, ktorí obhospodarujú takéto odvodnené rašeliniská³⁰. Projekt získal 3,9 mil. EUR v rámci podpory EÚ mimo SPP, pričom celkové náklady projektu na obnovu tejto oblasti predstavovali 4,6 mil. EUR.

Odvodnené rašeliniská sú zdrojom emisií skleníkových plynov, ale po obnovení sa rašelinisko stáva zásobárňou uhlíka. Absorbuje vodu aj počas intenzívnych dažďov a zadržiava vodu počas sucha.

Projekt obnovy účinne prispieva k adaptácii na zmenu klímy. Okrem zadržiavania vody pomáha zvyšovať biodiverzitu a zdravie pôdy.

Zdroj: EDA.

---

³⁰ **Osobitná správa 16/2021:** Spoločná poľnohospodárska politika a klíma – Polovica výdavkov EÚ v oblasti klímy vyčlenených na poľnohospodárstvo, ale emisie z poľnohospodárskych podnikov neklesajú.

Nedostatok vody – zavlažovanie plodín náročných na vodu je v rozpore s adaptáciou na zmenu klímy

56 Rozvoj poľnohospodárstva historicky úzko súvisí so zavlažovaním. Nové klimatické podmienky – vyššia teplota a predĺžené obdobia sucha – nepopierateľne zvyšujú potrebu vody pre plodiny vzhľadom na predĺžené vegetačné obdobie a väčšiu evapotranspiráciu (t. j. súhrn transpirácie rastlín a vyparovania pôdy). Na prispôbenie sa novým klimatickým podmienkam existuje niekoľko možností: rozvoj zavlažovania na kompenzáciu dodatočných potrieb vody, zlepšenie pôdy na zadržiavanie vlhkosti a prechod na plodiny vhodnejšie pre nové klimatické podmienky (menej náročné na vodu alebo oziminy).

57 Alternatívnymi zdrojmi zavlažovania sú existujúce vodné útvary (rieky a podzemná voda), dažďová voda alebo opätovné využitie recyklovanej vody. EÚ podporuje zavlažovanie najmä prostredníctvom EPFRV, ktorý môže financovať investície do zavlažovacích systémov (zariadenia, siete a nádrže). Okrem toho môžu členské štáty získať podporu pre určité sektory v rámci Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (ovocie a zelenina, olivy a olivový olej, víno) na financovanie modernizácie alebo inštalácie zavlažovacích zariadení a sietí.

58 Od roku 2014 môžu fondy EÚ financovať iba zdokonalenie existujúcich zavlažovacích zariadení, ak sa vopred preukážu úspory vody³¹. Účinnosť však nemusí nevyhnutne viesť k celkovej nižšej spotrebe vody, pretože nové zavlažovacie oblasti a dlhšie obdobia sucha by si vyžadovali dodatočné vodné zdroje. Tie by mohli potenciálne kompenzovať úspory vody z modernizácie existujúcich zavlažovacích systémov³². Napríklad južný francúzsky región v rokoch 2010 až 2020 zväčšil svoju zavlažovanú plochu o 26 % na 125 700 hektárov a 20 % jeho využívanej poľnohospodárskej plochy je v súčasnosti zavlažovanej.

59 Na obdobie 2023 – 2027 plánuje 19 členských štátov podporovať zavlažovanie v rámci EPFRV prostredníctvom 52 rôznych zásahov. Dvadsaťjeden z nich podporí rozširovanie zavlažovacích systémov a nádrží. Identifikovali sme iba tri členské štáty (Flámsko v Belgicku, Bulharsko a Grécko), ktoré plánujú používať podporu na plochu konkrétne na plodiny alebo odrody odolnejšie voči zmene klímy a/alebo menej

³¹ Nariadenie 1305/2013, článok 46, a nariadenie 2115/2021, článok 74.

³² Osobitná správa 20/2021: „Udržateľné využívanie vody v poľnohospodárstve: je pravdepodobnejšie, že finančnými prostriedkami z SPP sa bude podporovať väčšie než efektívnejšie využívanie vody“, body 77 – 78.

náročné na vodu. Napríklad Grécko plánuje podporovať používanie plodín odolných voči suchu a prechod z letných plodín náročných na vodu na zimné plodiny³³.

60 Preskúmali sme päť projektov zavlažovania a zistili sme, že:

- o tri projekty zvýšili zavlažovanú plochu, čo predstavuje riziko zvýšenia celkovej spotreby vody. To nie je v súlade s cieľom znížiť spotrebu vody, a preto tieto projekty neboli v súlade so stratégiami EÚ a národnými stratégiami, najmä pokiaľ ide o oblasti pod tlakom na vodné zdroje,
- o dva projekty dostatočne nezohľadnili strednodobé a dlhodobé scenáre zmeny klímy pre dažď a nedostatok vody. Povolenie odberu vody na základe minulých klimatických údajov by mohlo viesť k nevhodnému využívaniu vody. Napríklad jeden projekt EPFRV financoval následnú analýzu v súvislosti so 16 nádržami v Novom Akvitánsku. Výstavba nádrží bola založená na štúdiu, ktorá zohľadňovala iba meteorologické podmienky od roku 2000 do roku 2011. Nebrala sa v nej do úvahy zmena klímy v regióne, najmä zníženie dostupnosti vody. V októbri 2023 bolo odňaté povolenie na výstavbu týchto nádrží, pretože boli príliš veľké a vzhľadom na súčasné a budúce klimatické podmienky zvýšili tlak na vodné plochy v oblasti³⁴,
- o ani jeden projekt nebol podmienený poľnohospodárskymi postupmi, ktoré zadržiavajú vlhkosť v pôde s cieľom znížiť spotrebu vody, ani využívaním plodín menej náročných na vodu.

61 Investície do zavlažovania môžu pomôcť zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskych podnikov³⁵, či už prostredníctvom zvýšenej alebo zaručenej produkcie, alebo prostredníctvom plodín s vyššou pridanou hodnotou (ale s plodinami náročnejšími na vodu). *Rámček 7* ilustruje potenciálny konflikt medzi zvyšovaním konkurencieschopnosti (pestovanie výnosnej plodiny) a adaptáciou na zmenu klímy (zníženie závislosti od vody, ktorá je čoraz vzácnejšia).

³³ Ekologická schéma v Grécku P1-31.1.

³⁴ Rozsudky 2101394 a 2102413.

³⁵ Nariadenie 2115/2021, článok 6 písm. b).

Rámček 7

Zavlažovanie plodín náročných na vodu verus adaptácia na zmenu klímy

Kivi je smädná plodina, ktorá si vyžaduje až 2 000 m³ vody na hektár. Nový zavlažovací projekt v Novom Akvitánsku vo Francúzsku získal 110 064 EUR z prostriedkov EPFRV na vybudovanie nádrže určenej na zavlažovanie piatich hektárov rastliny kivi.

Nádrž sa však v zime naplňa prečerpávaním vody z rieky, ktorá je už pod značným závlahovým tlakom.

Hoci rozumieme zámeru konkurencieschopnosti tohto projektu, považujeme ho za nesprávnu adaptáciu. Projekt presadzuje výrobné metódy, ktoré nie sú vhodné pre nové klimatické podmienky, namiesto prechodu na plodiny menej náročné na vodu.

Zdroj: EDA na základe informácií poskytnutých francúzskymi orgánmi.

62 Výrobky, ktorým sa priznali špecifické vlastnosti spojené s tradičnou odbornosťou alebo zemepisnou oblasťou výroby, predstavujú príležitosti a výzvy v súvislosti s adaptáciou na zmenu klímy. Tieto výrobky môžu byť označené ako výrobky s “chráneným označením pôvodu” alebo s “chráneným zemepisným označením”. Môžu zvýšiť adaptívnu kapacitu svojich regiónov podporou miestnych a odolnejších odrôd a plemien alebo zlepšením zdravia pôdy. Iným príkladom je „kivi de l’Adour“, v prípade ktorého je zavlažovanie povinné. V tejto požiadavke na zavlažovanie sa nezohľadňuje, že charakteristiky geografickej polohy, ako je teplota, zrážky alebo typ pôdy, sa môžu meniť v dôsledku zmeny klímy. Takéto požiadavky môžu spomaliť adaptáciu na zmenu klímy v príslušných oblastiach.

63 V štúdií financovanej Komisiou³⁶ sa uvádza, že „v reakcii na nedostatok a sucho sa kladie celkový dôraz na produktívne investície do zadržiavania vody (nádrží), zavlažovacích zariadení a infraštruktúry. Mohli byť predložené ďalšie riešenia vrátane podpory a prechodu na pôdu a spôsoby pestovania, ktoré sú odolnejšie voči nedostatku vody a suchu“. Vzhľadom na dlhšie a častejšie obdobia sucha, ktoré ohrozujú EÚ, a tlak na vodné útvary zisťujeme, že zavlažovanie neposkytuje udržateľnú odpoveď na potreby poľnohospodárskej adaptácie. Dlhodobé riešenia, ako je zmena plodiny/odrody a prispôbenie poľnohospodárskych postupov novým klimatickým podmienkam, nie sú dostatočne podporované.

³⁶ Európska komisia, [Mapovanie a analýza strategických plánov SPP](#), 2023.

64 Zhromažďovanie a zadržiavanie dažďovej vody a opätovné použitie recyklovanej odpadovej vody sú udržateľnejšími zdrojmi zavlažovania ako nadmerné odčerpávanie podzemnej vody. Zistili sme osvedčený postup v Poľsku, kde projekty využívajúce podzemnú vodu na zavlažovanie nie sú financované v rámci SPP, ale možno financovať len uzavreté nádrže na zadržiavanie dažďovej vody.

Lesné hospodárstvo – adaptácia na zmenu klímy znamená diverzifikáciu lesa

65 Zmena klímy má na lesy v EÚ rôzne vplyvy, ktoré ovplyvňujú ekosystémy a biodiverzitu. Vyššie teploty ovplyvňujú rozšírenie druhov stromov – niektoré druhy môžu vymiznúť, zatiaľ čo iné sa môžu stať dominantnejšími. Zmeny v zrážkach ovplyvňujú vlhkosť pôdy, čo môže viesť k suchám a zvýšenému riziku lesných požiarov. Silné dažde znižujú stabilitu lesov a v horských oblastiach môžu viesť k zosuvom pôdy. Všetky tieto nepriaznivé vplyvy oslabujú stromy, v dôsledku čoho sú menej odolné voči škodcom a chorobám³⁷.

66 EÚ podporuje lesné hospodárstvo prostredníctvom svojich politík rozvoja vidieka a súdržnosti. Naša vzorka 12 projektov zahŕňala sedem projektov týkajúcich sa opätovného zalesňovania alebo obhospodarovania lesov a päť projektov týkajúcich sa pripravenosti na lesné požiare. Dospeli sme k záveru, že všetky projekty pripravenosti na požiare umožnili lepšie sprístupniť lesy požiarnikom alebo vyvinuli systém včasnej detekcie požiaru. Zistili sme, že v rámci troch zo siedmich projektov zalesňovania, v Estónsku a Novom Akvitánsku, sa nielenže znovu vysadili lesy jediným druhom, ale použili sa aj druhy, ktoré sa v nich vyskytovali pred zničením lesa. Napríklad:

- smrekový les zničený búrkami v Estónsku bol nanovo vysadený smrekom ako predtým; smrek je známy svojou nízkou odolnosťou voči silnému vetru³⁸,
- v Novom Akvitánsku viac ako 97 % stromov použitých na opätovnú výsadbu tvorila borovica prímorská, ktorá je vysoko odolná voči nedostatku aj prebytku vody, ale je citlivá na lesné požiare a vietor (očakáva sa, že v dôsledku zmeny klímy dôjde k nárastu oboch).

Týmito projektmi sa nezvýšila adaptívna kapacita lesov, ktoré čelia rovnakým rizikám ako predtým. Preto neboli v súlade so stratégiami EÚ a národnými stratégiami, v ktorých sa zdôrazňuje potreba diverzifikácie lesov.

³⁷ „Zmena klímy ovplyvňuje rastlinné patogény, potravinovú bezpečnosť a napredovanie“.

³⁸ JRC – Smrek obyčajný v Európe: distribúcia, biotop, využitie a hrozby.

67 V Rakúsku poskytuje alpský les ochranu pred prírodnými nebezpečenstvami, ako sú lavíny, zosuvy pôdy, pády skál a bleskové povodne. Rakúsko investuje do včasnej detekcie lesných škodcov a snaží sa diverzifikovať svoj les výsadbou odolnejších domácich a zahraničných druhov. Patrí sem výsadba vhodných druhov vo vyšších nadmorských výškach alebo zemepisných šírkach na základe ich optimálnych klimatických podmienok. V **rámčeku 8** je opísaný osvedčený projekt zalesňovania.

Rámček 8

Zalesňovanie zmiešanými druhmi

Monokultúrny smrekový les v Rakúsku bol v roku 2018 napadnutý kôrovcom. EPFRV poskytol 27 041 EUR na opätovnú výsadbu lesov druhmi ako buk, smrekovec a duglaska tisolistá.

Cieľom projektu bolo zvýšiť adaptáciu na klímu, keďže lesy so zmiešanými druhmi sú odolnejšie voči škodcom a zmene klímy ako lesy s iba jedným druhom.

Zdroj: EDA – zmiešané zalesňovanie ihličnanmi (vľavo) a listnatými stromami (vpravo).

68 V našej predchádzajúcej správe³⁹ sme zistili, že opatrenia na rozvoj vidieka na roky 2014 – 2022 z celkového hľadiska dostatočne nepodporovali rozmanitosť druhov na opätovné zalesňovanie. V prípade zalesňovania bolo podľa minimálnych environmentálnych požiadaviek potrebné používať také druhy stromov, ktoré sú odolné voči zmene klímy, alebo pestovanie zmiešaných druhov⁴⁰. V praxi sa však tieto pravidlá interpretovali tak, že povoľujú zoskupenia stromov rovnakého druhu, čo prinieslo len obmedzené zlepšenie biodiverzity a adaptácie na zmenu klímy⁴¹. V SPP na roky 2023 – 2027 sme nenašli žiadnu zmienku o požiadavke na diverzifikáciu lesov. To znamená, že jednodruhové lesy môžu byť financované zo SPP, ale nebudú riešiť adaptáciu na zmenu klímy.

69 V Poľsku je vzhľadom na značný tlak na vodné zdroje nevyhnutné chrániť prirodzené oblasti na zadržiavanie vody, zachytávať dažďovú vodu a stavať nádrže, aby sa prispôbili meniacim sa klimatickým podmienkam. Poľsko uznalo veľký potenciál lesov na zadržiavanie vody⁴² a na tento účel využilo finančné prostriedky EÚ (*rámček 9*). Zastávame názor, že tento projekt pomáha lesom prispôbiť sa novým klimatickým podmienkam.

---

³⁹ Osobitná správa 21/2021: „Financovanie EÚ v súvislosti s biodiverzitou a zmenou klímy v lesoch EÚ: pozitívne, ale obmedzené výsledky“.

⁴⁰ Delegované nariadenie Komisie č. 807/2014, článok 6.

⁴¹ Osobitná správa 21/2021, body 56 – 57.

⁴² Technická správa EEA č. 13/2015, Potenciál zadržiavania vody európskych lesov – Európsky prehľad na podporu opatrení na zadržiavanie vody blízkych prírode.

Rámček 9

Retenčné nádrže v lesoch

Kohézny projekt v Poľsku získal z prostriedkov EÚ 37 mil. EUR na vybudovanie retenčných nádrží v horských lesoch.

Cieľom projektu bolo znížiť riziko sucha tým, že zabráni strate vody a pôsobí proti erózii. Posilnil aj lesné ekosystémy.

Zdroj: EDA – retenčná nádrž v horskom lese, Poľsko.

Erózia pobrežia vo vidieckych oblastiach – potrebné sú dlhodobé riešenia

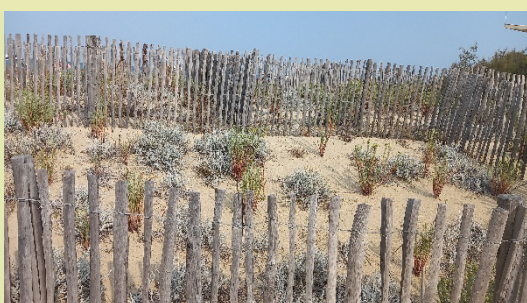
70 V našej vzorke šiestich projektov ochrany pobrežia päť využívalo riešenia blízke prírode (obnova a ochrana pieskových dún, **rámček 10**), a jeden sa týkal spevnenia hrádze. Zistili sme, že všetky tieto projekty boli v súlade so stratégiami EÚ a národnými stratégiami. Pokiaľ ide o ich adaptívnu kapacitu, zastávame názor, že päť projektov využívajúcich riešenia blízke prírode malo pozitívny vplyv, zatiaľ čo renovácia existujúcej hrádze na jej pôvodné rozmery neponúkla dostatočnú pridanú hodnotu pre adaptáciu na zmenu klímy.

Rámček 10

Riešenia blízke prírode na riešenie erózie pobrežia

Dva projekty ERFD vo Francúzsku a v Poľsku podporili obnovu dún (Francúzsko – 3,6 mil. EUR, z toho 1,8 mil. EUR bola podpora EÚ; Poľsko 17,3 mil. EUR, z toho 14,7 mil. EUR bola podpora EÚ).

Tieto projekty považujeme za osvedčené postupy, pretože podporujú riešenia blízke prírode. Duny ponúkajú prirodzené zadržiavanie piesku a poskytujú účinnú ochranu proti erózii pobrežia.

Pláž Pampelonne Beach, Francúzsko

Polostrov Hel, Poľsko

Zdroj: EDA.

71 Jedným z riešení na zvládnutie rizika erózie pobrežia je dopĺňovanie pláží (navážanie piesku). Táto technika zväčšuje veľkosť pláže a pomáha udržiavať prímorský cestovný ruch. Navážanie piesku na pláže je však nákladné, opakované a náročné na prácu. Vo Francúzsku sme našli jeden projekt, ktorého cieľom bolo obnoviť piesočnú dunu a premiestniť budovy ohrozené stúpajúcou hladinou mora. Dopĺňanie pláží predstavovalo 75 % výdavkov alebo 1,8 mil. EUR za štyri roky, no išlo iba o krátkodobé riešenie. Bez dlhodobého plánu na riešenie zvyšovania hladiny morí a definitívnej renaturácie dún sa domnievame, že podpora EÚ na navážanie piesku na pláže neposkytuje udržateľné, dlhodobé riešenie erózie pobrežia.

72 Premiestnenie budov je kľúčovou výzvou pri zvládaní erózie pobrežia. V Poľsku nie je zo zákona povolená výstavba na dunách, ktoré pokrývajú 70 % poľského pobrežia. Francúzsky právny predpis v oblasti klímy posilňuje právne ustanovenia na uľahčenie premiestňovania ohrozených aktív. Ceny nehnuteľností sú však v blízkosti mora naďalej vyššie. Vo Francúzsku je eróziou pobrežia ohrozených najmenej 50 000 budov⁴³. To vyvoláva otázku, kto zaplatí za premiestnenie budov v súkromnom vlastníctve ohrozených eróziou pobrežia.

⁴³ Informácie od francúzskej vlády, 2022.

Horské oblasti – menej snehu predstavuje výzvy pre lyžiarsku turistiku

73 Analyzovali sme štyri projekty týkajúce sa horských oblastí a zistili sme, že:

- všetky štyri projekty boli v súlade so stratégiami EÚ a národnými stratégiami,
- jeden projekt týkajúci sa nahradenia odstreľovača lavín nezvýšil adaptívnu kapacitu.

74 Nedávne štúdie potvrdzujú, že pri globálnom oteplení o dva stupne nad predindustriálnou úrovňou⁴⁴ by hrozilo veľmi vysoké riziko nedostatku snehu v približne polovici európskych lyžiarskych stredísk. Výnimkou by boli strediská nad 2 000 m. Globálne oteplenie o štyri stupne nad predindustriálnou úrovňou by viedlo k veľmi vysokému riziku nedostatku snehu takmer vo všetkých lyžiarskych strediskách. Odvetvie cestovného ruchu situáciu rieši technickými opatreniami, ako je umelé zasnežovanie. Napríklad v Rakúsku je približne 70 % zjazdoviek vybavených zasnežovacím systémom. Tieto systémy však zvyšujú spotrebu vody a energie a následne aj uhlíkovú stopu.

75 Niektoré projekty EÚ získali finančné prostriedky na energeticky efektívnejšie snežné delá v rámci operačných programov na podporu konkurencieschopnosti. Francúzsky dvor audítorov nedávno uviedol, že umelé zasnežovanie môže potenciálne viesť k nesprávnej adaptácii, pretože zvyšuje tlak na spotrebu vody a ponúka len krátkodobé riešenie zmeny klímy⁴⁵.

76 Regionálne orgány, s ktorými sme uskutočnili rozhovory, očakávajú, že k diverzifikácii dôjde, keď budú snehové podmienky nedostatočné a prevádzkové náklady budú pre lyžiarske strediská príliš vysoké. Ich cieľom je však vytvoriť stimuly na investovanie do miestneho „pomalého“ cestovného ruchu, cyklistiky, turistiky a horolezectva. Tieto aktivity sa považujú za udržateľné a rozširujú cestovný ruch rovnomernejšie počas celého roka, čím predstavujú dlhodobé riešenie pre danú oblasť.

⁴⁴ Zmena klímy zhoršuje výzvy v oblasti spotreby energie a vody na výrobu snehu pre európsku lyžiarsku turistiku – 2023.

⁴⁵ Francúzsky dvor audítorov – správa: „*Les stations de montagne face au changement climatique*“, 2024.

Závery a odporúčania

77 Dospeli sme k záveru, že adaptačný rámec na úrovni EÚ bol dobrý, ale pri jeho zavádzaní do praxe sa vyskytli nedostatky a medzery. V správach chýbajú spoločné ukazovatele na meranie pokroku smerom k odolnosti voči zmene klímy do roku 2050, takže majú malú výpovednú hodnotu, pokiaľ ide o sledovanie pokroku a podporu budúcich politických rozhodnutí. Existujú výzvy pri sledovaní financovania súvisiaceho s adaptáciou na zmenu klímy, čo sťažuje posúdenie jej vplyvu. V našej vzorke 36 projektov sa 19 projektov účinne zaoberalo klimatickými rizikami, 13 projektov malo malý alebo nemalo žiadny vplyv na adaptívnu kapacitu a dva projekty môžu viesť k nesprávnej adaptácii. V dôsledku týchto nedostatkov existuje riziko, že adaptačná politika a opatrenia EÚ nemusia držať krok so zmenou klímy. To by nepriaznivo ovplyvnilo schopnosť EÚ dosiahnuť klimatickú odolnosť do roku 2050.

78 Zistili sme, že celkový rámec EÚ pre adaptačnú politiku bol dobrý (body 16 – 20), ale členské štáty niekedy používali neaktuálne vedecké údaje. Všetky členské štáty v našej vzorke buď podhodnotili náklady na adaptačné opatrenia vo svojich stratégiách či plánoch, alebo tieto náklady úplne vynechali (body 21 – 24).

79 Národné rámce pre adaptáciu boli navyše podporené hodnotením rizika a boli v súlade s adaptačnou stratégiou EÚ. Zistili sme však, že priority regionálnych/odvetvových plánov sú niekedy v rozpore s prioritami stratégií alebo plánov EÚ/národných stratégií alebo plánov, najmä pokiaľ ide o poľnohospodárstvo a lesníctvo. Napríklad cieľ zvýšiť zavlažovanú plochu by mohol byť v rozpore s cieľom znížiť spotrebu vody (body 25 – 30).

80 Zistili sme tiež, že podávanie správ o adaptácii bolo do značnej miery opisné a neposkytovalo vyčísliteľné údaje. Podávanie správ bolo preto nedostatočné na vyhodnotenie pokroku v oblasti adaptácie na zmenu klímy v členských štátoch (body 31 – 35).

Odporúčanie 1 – Zlepšiť podávanie správ o adaptácii na zmenu klímy

---

Komisia by mala:

- a) posilniť požiadavku na podávanie správ o adaptácii na zmenu klímy tak, aby zahŕňala spoločné ukazovatele a kritériá na meranie pokroku;
- b) spolupracovať s členskými štátmi na riešení nedostatkov zistených v ich správach o adaptácii na zmenu klímy.

Časový rámec: marec 2027

81 Väčšina respondentov zo 400 obcí z prieskumu v štyroch kontrolovaných členských štátoch nevedela o stratégiách a plánoch na adaptáciu na zmenu klímy. Iba 16 % obcí z prieskumu vypracovalo miestny adaptačný plán, čo obmedzilo schopnosť riešiť zmenu klímy (body **36 – 40**). EÚ poskytuje užitočné nástroje, údaje a poznatky o adaptácii na zmenu klímy. Náš prieskum však ukázal, že veľká väčšina miestnych komunít nepoznala nástroje EÚ a nevyužívala ich (body **41 – 43**).

Odporúčanie 2 – Lepšie využívať nástroje EÚ

S cieľom lepšie osloviť miestne komunity by Komisia mala:

- a) navrhnuť praktické a jednoduché nástroje zamerané na miestne komunity (napr. miestne hodnotenie rizík, možnosti financovania, osvedčené postupy na adaptáciu) a sprístupniť ich vo všetkých úradných jazykoch EÚ na platforme CLIMATE-ADAPT;
- b) spolupracovať s členskými štátmi na lepšom začlenení a podpore nástrojov a iniciatív EÚ (platforma CLIMATE-ADAPT, Dohovor primátorov a starostov EÚ) na národných a regionálnych platformách na adaptáciu na zmenu klímy.

Časový rámec: december 2026

82 Keďže je adaptácia prierezová, príslušné financovanie EÚ je rozdelené do niekoľkých ďalších politík EÚ, ako je poľnohospodárstvo, súdržnosť a výskum. V dôsledku toho je vo všeobecnosti ťažké určiť, ktoré projekty sú relevantné pre adaptáciu na zmenu klímy. Je to preto, že ciele adaptácie na zmenu klímy musia existovať súbežne s inými cieľmi, ako je konkurencieschopnosť alebo regionálny rozvoj, čo môže viesť k nesprávnej adaptácii. V rámci rozpočtu na výskum vyčlenila Komisia špecifickú a ambicióznú misiu EÚ na adaptáciu na zmenu klímy. Zaznamenali sme, že v tomto smere sa dosiahol značný pokrok, ale splnenie cieľov misie bolo ohrozené nedostatočnou jasnosťou, pokiaľ ide o zabezpečenie dodatočných potrebných finančných prostriedkov (body 44 – 52).

83 Dospeli sme k záveru, že väčšina (53 %) z nami vybraných 36 projektov účinne riešila klimatické riziká, ale 42 % malo malý alebo nemalo žiadny vplyv na adaptívnu kapacitu. V prípade zostávajúcich projektov bolo príliš skoro na vyvodenie záveru (pozri bod 53). Identifikovali sme projekty týkajúce sa záplav, pobrežnej erózie a zavlažovania, ktoré využívali iba historické údaje a nie budúce klimatické scenáre. Zaznamenali sme tiež, že v rámci SPP bolo zavlažovanie uprednostňovaným riešením na prispôsobenie poľnohospodárskych postupov, čo mohlo viesť k nesprávnej adaptácii (pozri body 54 – 64). Zaznamenali sme dobré postupy obhospodarovania lesov, pokiaľ ide o zvyšovanie odolnosti voči zmene klímy prostredníctvom retenčných nádrží a diverzifikácie lesov. Stále sa však podporovala jednodruhová výsadba (pozri body 65 – 69). Riešenia blízke prírode mali pozitívny vplyv na eróziu pobrežia. Dospeli sme k záveru, že drahé, ale krátkodobé riešenia, napríklad navážanie piesku na pláže, nepriniesli veľkú hodnotu bez zohľadnenia dlhodobých možností, ako je premiestnenie (pozri body 70 – 72). Platí to aj pre horské oblasti, kde zasněžovacie delá zvyšujú tlak na spotrebu vody a ponúkajú len krátkodobé riešenie zmeny klímy (body 73 – 76).

Odporúčanie 3 – Finančné prostriedky EÚ na adaptáciu na zmenu klímy odolné voči budúcim zmenám

---

Komisia by mala:

- a) poskytnúť usmernenia o opatreniach súvisiacich s adaptáciou na zmenu klímy a poskytovať členským štátom príklady projektov vedúcich k nesprávnej adaptácii;
- b) posilniť podporu dlhodobých riešení adaptácie na zmenu klímy pre všetky relevantné projekty financované EÚ a posúdiť potrebu podmienok oprávnenosti, ktoré zohľadňujú budúce klimatické podmienky;
- c) navrhnuť usmernenia o odolnosti voči zmene klímy pre investície do poľnohospodárstva a posúdiť potrebu nových podmienok oprávnenosti pre opatrenia v lesnom hospodárstve, aby sa zabránilo financovaniu jednodruhových lesov.

Časový rámec: december 2026

Túto správu prijala komora I, ktorej predsedá Joëlle Elvinger, členka Dvora audítorov, v Luxemburgu na svojom zasadnutí dňa 3. júla 2024.

Za dvor audítorov

Tony Murphy
predseda

Príloha

Prieskum o adaptácii na zmenu klímy

Hlavným cieľom nášho prieskumu bolo zhromaždiť reprezentatívne, aktuálne informácie o tom, ako sú obce vystavené extrémnym udalostiam súvisiacim so zmenou klímy, čo potrebujú, aby sa prispôbili vplyvom týchto udalostí, aké stratégie už používajú a ich znalosti regionálnych a národných stratégií plánov a nástrojov, ako aj stratégií, plánov a nástrojov EÚ na uľahčenie adaptácie.

Akým spôsobom sme uskutočnili prieskum

Prieskum sme uskutočnili v období od septembra do decembra 2023. Dotazník bol zaslaný 400 obciam v štyroch rôznych členských štátoch, ktoré sme kontrolovali: Rakúsko (113), Estónsko (56), Francúzsko (117) a Poľsko (114). Veľkosť vzorky bola dostatočne veľká na to, aby bola reprezentatívna na národnej úrovni pod podmienkou, že na prieskum odpovedalo aspoň 75 % obcí v každom členskom štáte. Obce boli vybrané náhodne.

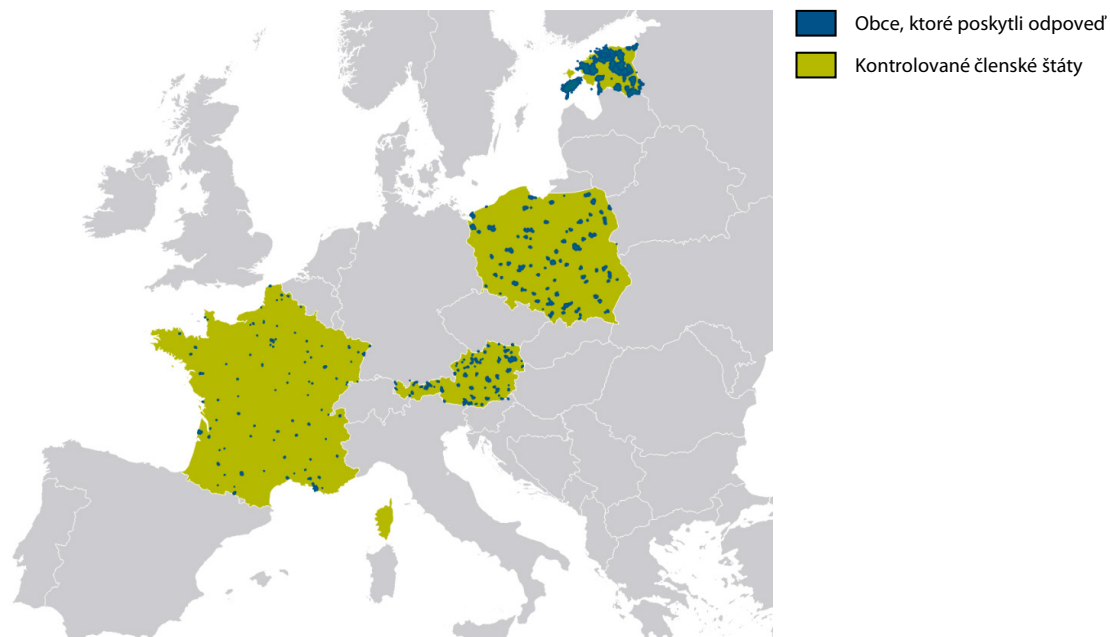
Vzorka bola usporiadaná do piatich zoskupení obcí na základe počtu obyvateľov:

- 1) veľké – viac ako 200 000 obyvateľov;
- 2) stredné – 40 000 až 200 000 obyvateľov;
- 3) malé – 5 000 až 40 000 obyvateľov;
- 4) veľmi malé – 200 až 5 000 obyvateľov;
- 5) drobné – menej ako 200 obyvateľov. Do vzorky boli zahrnuté hlavné mestá všetkých štyroch kontrolovaných členských štátov.

Miera odpovedí

Dostali sme spolu 318 odpovedí, t. j. miera odpovedí bola 79,5 % (Rakúsko: 80 %; Estónsko: 75 %; Francúzsko: 82 %; Poľsko: 80 %). Výsledky tohto prieskumu sú štatisticky reprezentatívne. **Na ilustrácii 13** sú uvedené obce, ktoré odpovedali na prieskum.

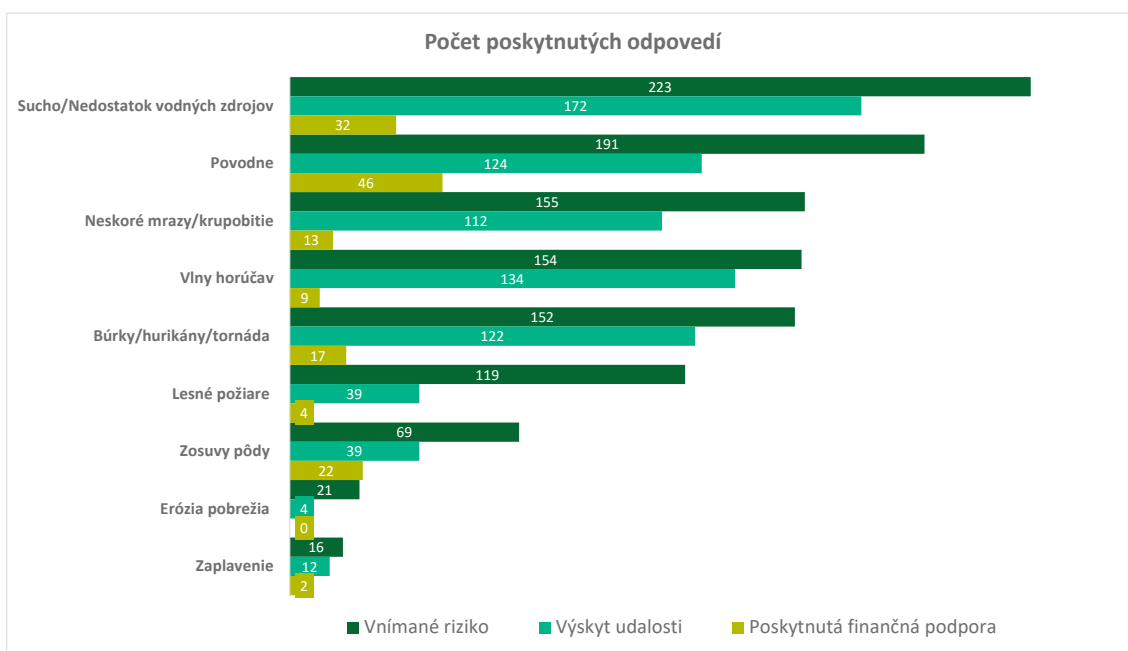
Ilustrácia 13 – Mapa zobrazujúca obce, ktoré odpovedali na prieskum

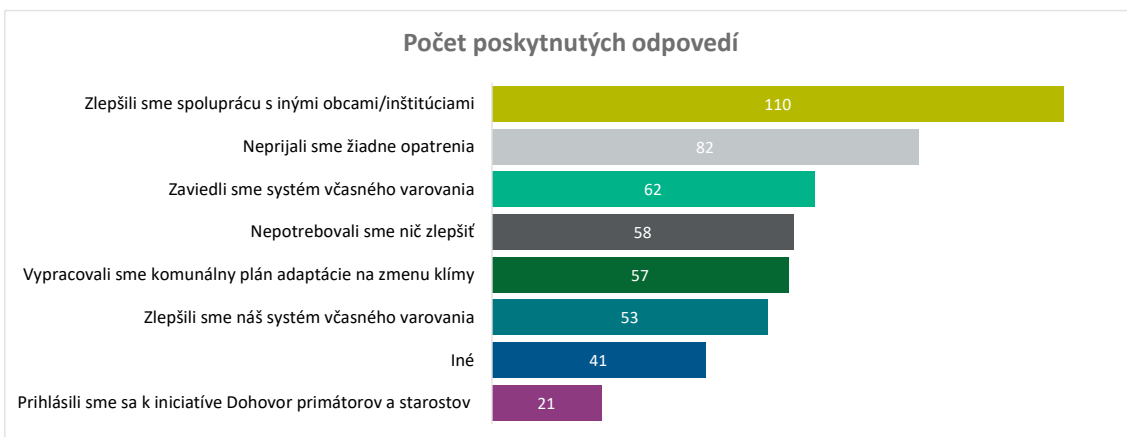
Zdroj: EDA.

Hlavné otázky a výsledky prieskumu

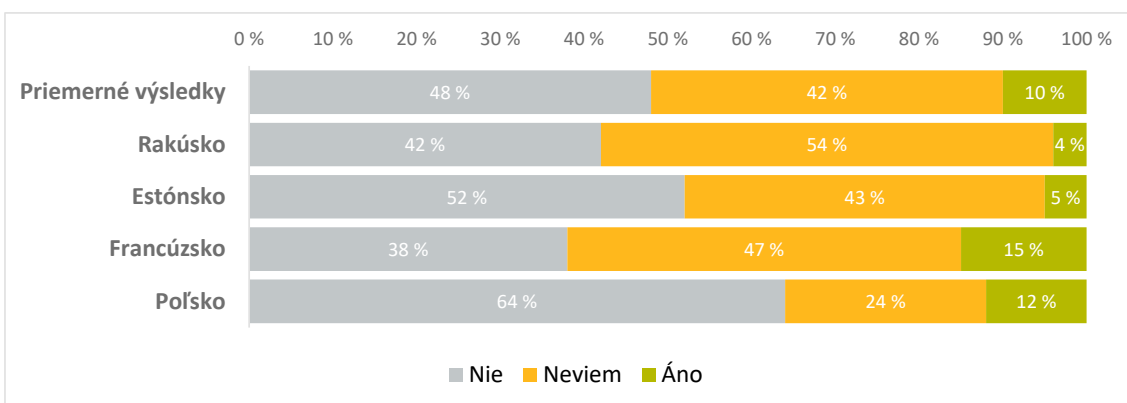
- 1) Je vaša obec vystavená udalostiam/rizikám súvisiacim s klímou? Bola vaša obec za posledných 5 rokov vystavená extrémnym udalostiam súvisiacim s klímou? Ak áno, dostala vaša obec verejnú finančnú podporu?

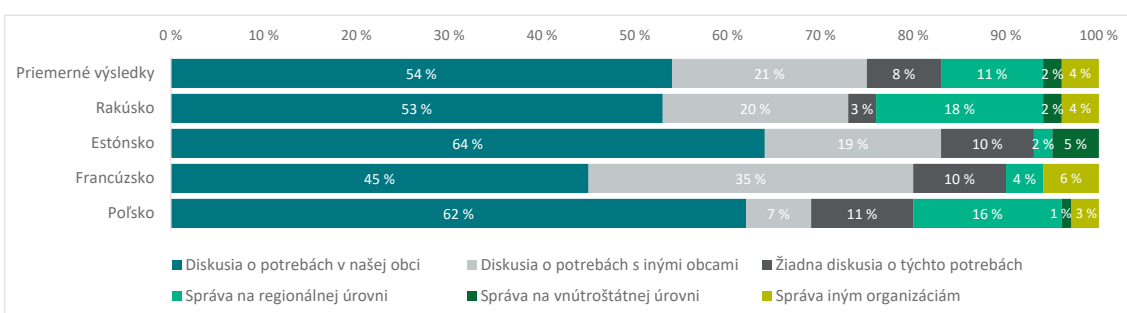
2) Prijali ste nejaké opatrenia, odkedy došlo k týmto extrémnym udalostiam?

3) Je vaša obec súčasťou iniciatívy Dohovor primátorov a starostov EÚ?

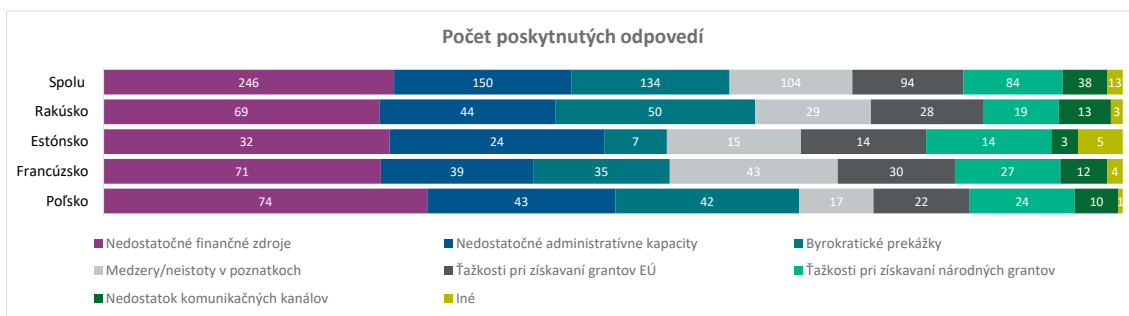

4) Ako riešite miestne problémy súvisiace s potrebami adaptácie na zmenu klímy?

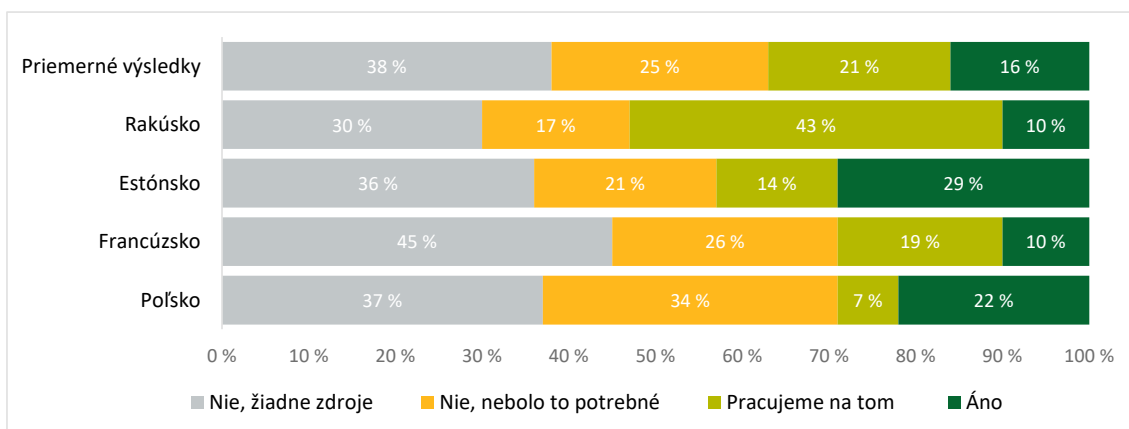

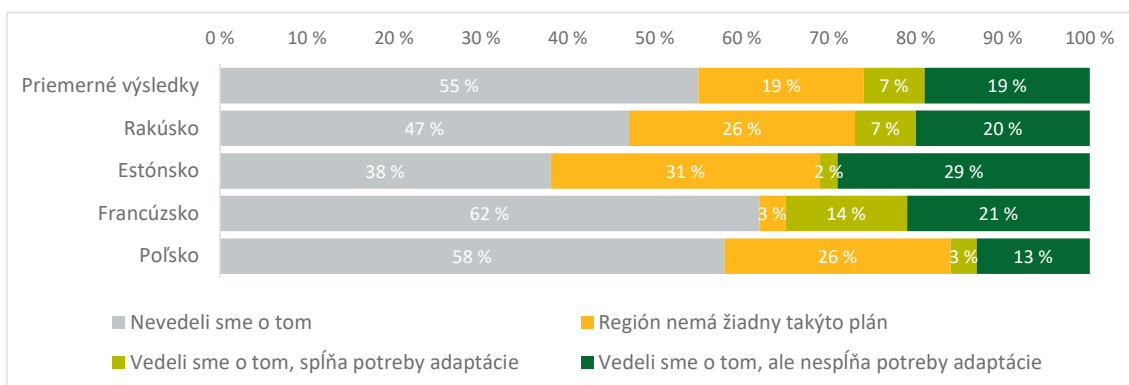
5) Akým prekážkam čelí vaša obec pri plnení potrieb v oblasti adaptácie na zmenu klímy?

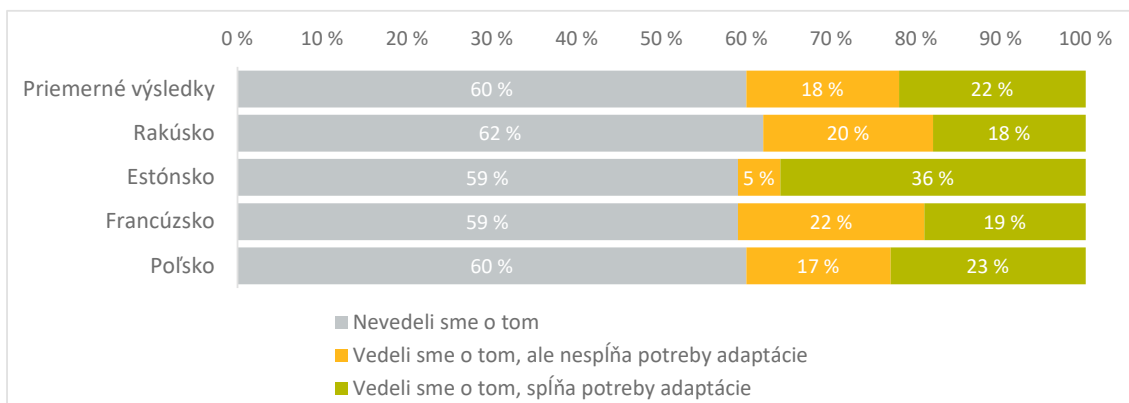
6) Má vaša obec miestny adaptačný plán?

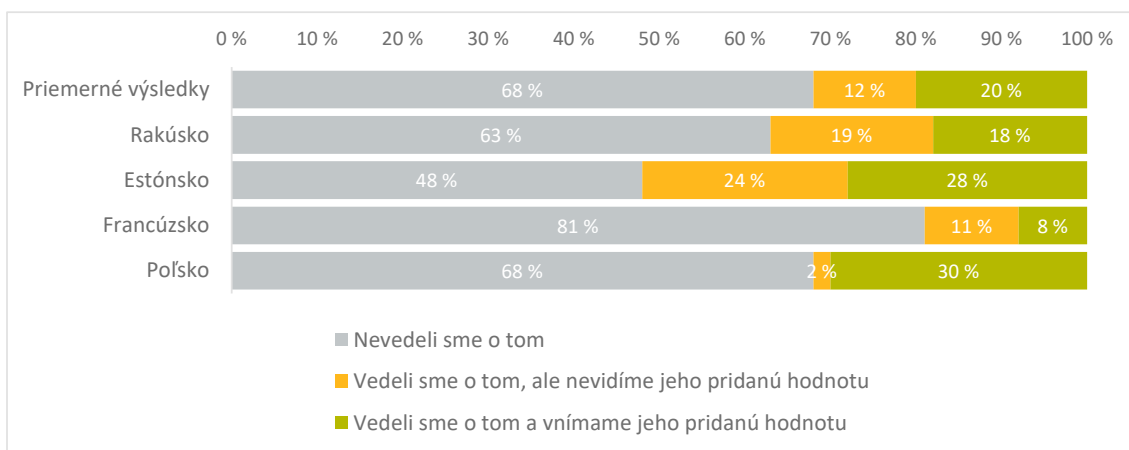
7) a) Vie vaša obec o adaptačnom pláne vášho regiónu a spĺňa tento plán adaptačné potreby vašej obce?

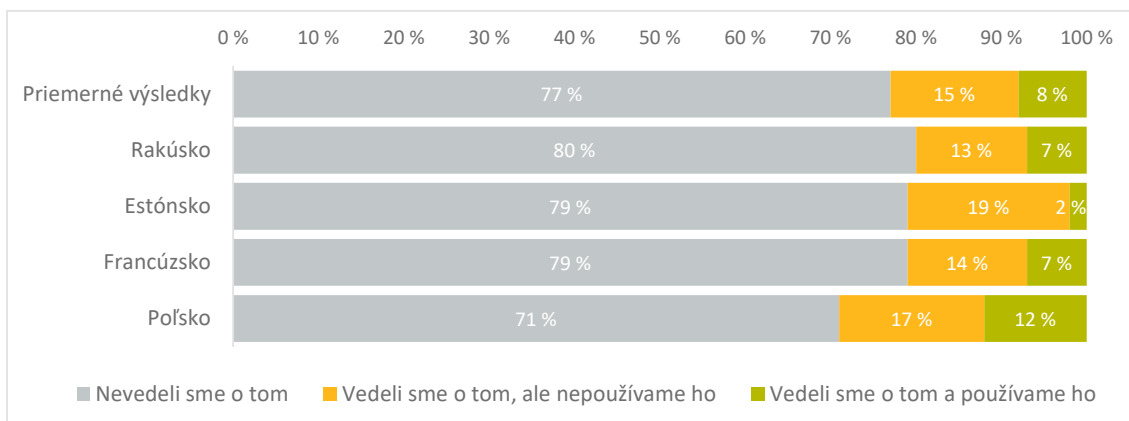
b) Je vaša obec informovaná o adaptačnom pláne vašej krajiny?

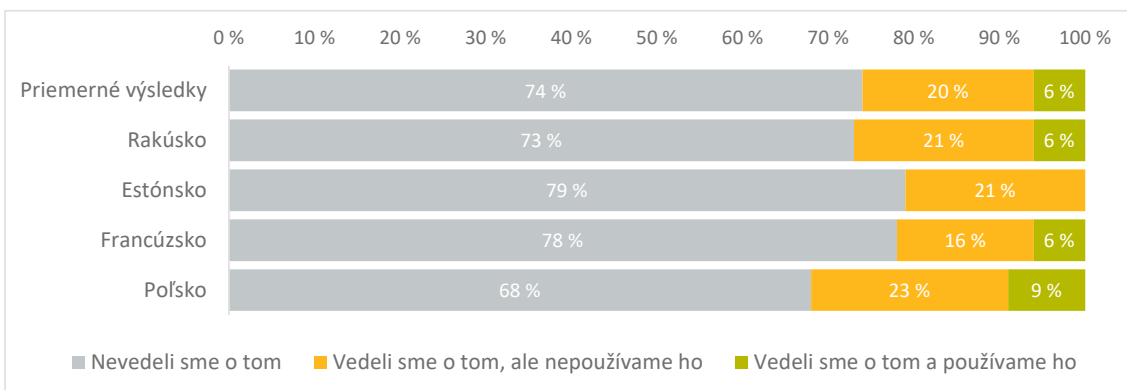
c) Je vaša obec informovaná o stratégii EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy a vidíte jej pridanú hodnotu?

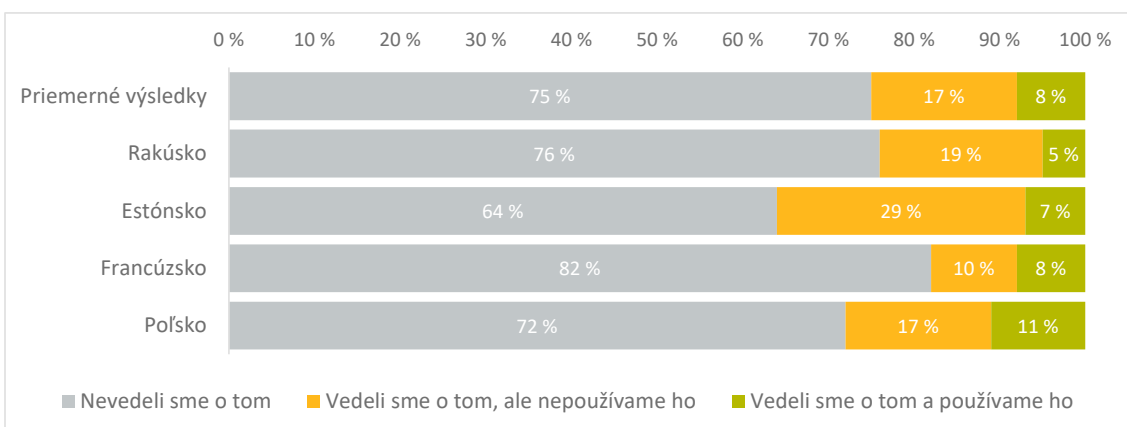
8) a) Vie vaša obec o platforme Climate-ADAPT a využíva ju vaša obec?

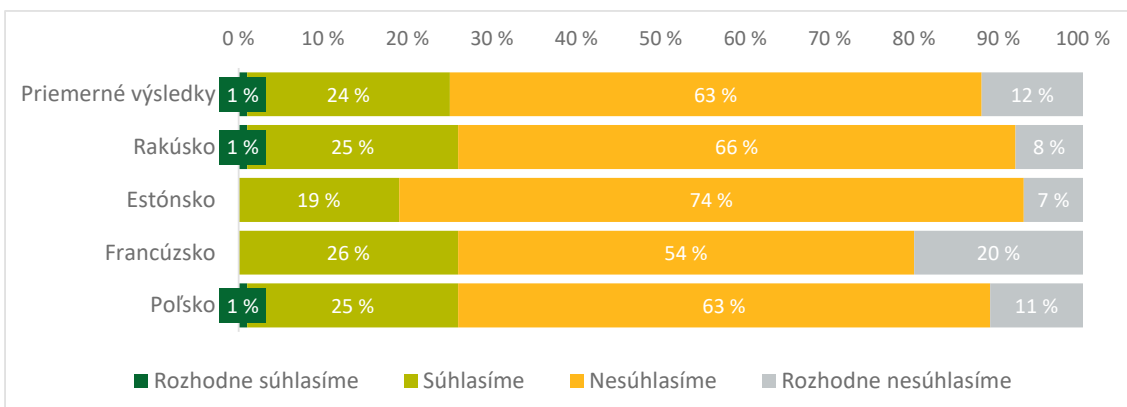
b) Je vaša obec informovaná o programe Copernicus a používa ho vaša obec?

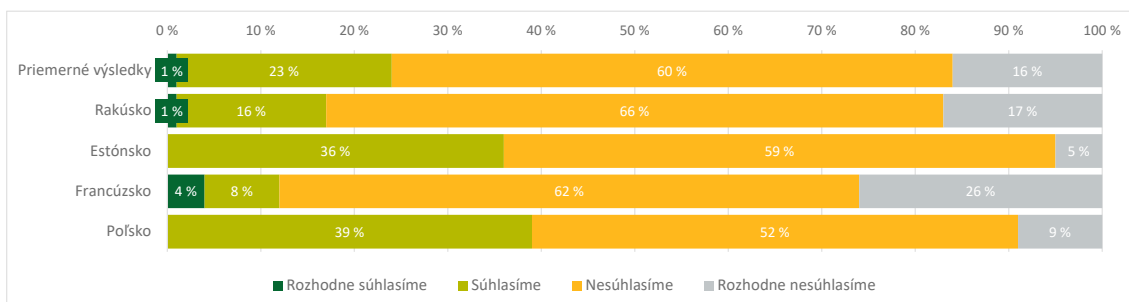
c) Vie Vaša obec o portáli misie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy a využíva ho vaša obec?

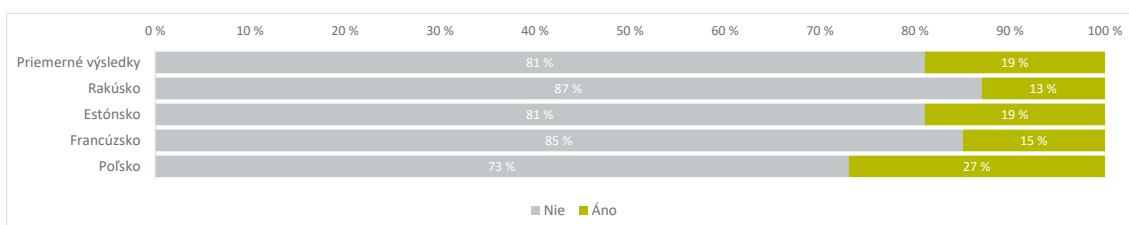
9) „Verejná finančná podpora pre adaptačné opatrenia/projekty je uspokojivá a zodpovedá našim potrebám.“ Súhlasíte?

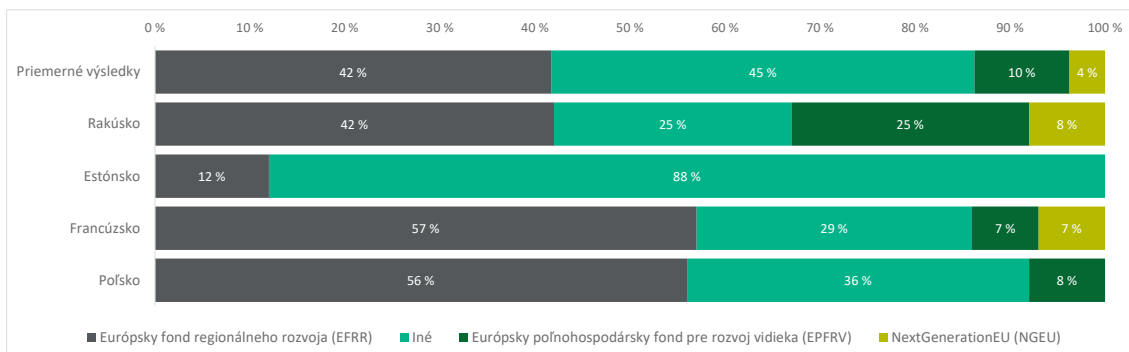
10) „Dostupné informácie o financovaní projektov adaptácie na zmenu klímy zo strany EÚ sú dostatočné.“ Súhlasíte?

11) a) Dostala vaša obec finančné prostriedky EÚ na adaptačné opatrenie/projekt v posledných 5 rokoch?

b) Ak áno, z akého zdroja?

Skratky

EEA: Európska environmentálna agentúra

EFRR: Európsky fond regionálneho rozvoja

EPFRV: Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

IPCC: Medzivládny panel o zmene klímy (*Intergovernmental Panel on Climate Change*)

JRC: Spoločné výskumné centrum

Leader: *Liaison entre actions de développement de l'économie rurale* – Súvislosti medzi opatreniami na rozvoj vidieckeho hospodárstva

NAP: národný adaptačný plán

NAS: národná adaptačná stratégia

RRF: Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti

SPP: spoločná poľnohospodárska politika

Glosár

Adaptácia na zmenu klímy: prispôsobenie v prírodných alebo ľudských systémoch v reakcii na skutočné alebo očakávané klimatické stimuly alebo ich účinky, ktoré zmierňujú škody alebo využívajú prospešné príležitosti [štvrtá hodnotiacia správa IPCC (AR4), 2007].

Adaptívna kapacita: potenciál alebo schopnosť systému, regiónu alebo komunity prispôbiť sa účinkom alebo vplyvom zmeny klímy.

Copernicus: systém EÚ na pozorovanie a monitorovanie Zeme, ktorý zhromažďuje a spracúva údaje zo satelitov a snímačov Zeme s cieľom poskytovať environmentálne a bezpečnostné informácie.

Horizont 2020: program EÚ na financovanie výskumu a inovácie v období 2014 – 2020.

Horizont Európa: program EÚ na financovanie výskumu a inovácie v období 2021 – 2027.

IPCC (Medzivládny panel o zmene klímy): je orgán OSN, ktorý pripravuje komplexné hodnotiace správy o stave vedeckých, technických a sociálno-ekonomických poznatkov o zmene klímy.

LIFE: finančný nástroj na podporu vykonávania politiky EÚ v oblasti životného prostredia a klímy prostredníctvom spolufinancovania projektov v členských štátoch.

Odolnosť voči zmene klímy: schopnosť pripraviť sa na dôsledky zmeny klímy, zotaviť sa z nich a prispôbiť sa im.

Platforma Climate-ADAPT: platforma na zhromažďovanie a výmenu informácií o adaptácii na zmenu klímy v Európe.

Riešenia blízke prírode: riešenia inšpirované a podporované prírodou, ktoré sú nákladovo efektívne, zároveň poskytujú environmentálne, sociálne a hospodárske prínosy a pomáhajú budovať odolnosť (ES).

Zmena klímy: vzťahuje sa na akúkoľvek zmenu klímy v priebehu času, či už v dôsledku prirodzenej variability alebo v dôsledku ľudskej činnosti (IPCC AR4, 2007).

Odpovede Komisie

<https://www.eca.europa.eu/sk/publications/sr-2024-15>

Harmonogram

<https://www.eca.europa.eu/sk/publications/sr-2024-15>

Audítorský tím

V osobitných správach EDA sa predkladajú výsledky jeho auditov, ktoré sa týkajú politik a programov EÚ alebo tém súvisiacich s riadením z konkrétnych rozpočtových oblastí. EDA vyberá a navrhuje tieto audítorské úlohy tak, aby mali maximálny vplyv, pričom sa zohľadňujú riziká z hľadiska výkonnosti či zhody, výška súvisiacich príjmov alebo výdavkov, budúci vývoj a politický a verejný záujem.

Tento audit výkonnosti vypracovala audítorská komora I – Udržateľné využívanie prírodných zdrojov, ktorej predsedá členka EDA Joëlle Elvinger. Tento audit viedol člen EDA Member Klaus-Heiner Lehne, podporu mu poskytol Thomas Arntz, vedúci kabinetu, Marc-Oliver Heidkamp, atašé kabinetu, Ramona Bortnowschi, hlavná manažérka, Céline Ollier, vedúca úlohy; Angelika Zych, zástupkyňa vedúcej úlohy, Irina Flat, Liia Laanes a Jarosław Śmigiel, audítori a audítorky; Wesley Reverdy, stážista; Alexandra Damir-Bînzaru a Marika Meisenzahl poskytli grafickú podporu.

Zľava doprava: Irina Flat, Liia Laanes, Ramona Bortnowschi, Céline Ollier, Thomas Arntz, Klaus-Heiner Lehne, Marc-Oliver Heidkamp, Wesley Reverdy, Jarosław Śmigiel, Angelika Zych.

AUTORSKÉ PRÁVA

© Európska únia, 2024

Politika týkajúca sa opakovaného použitia materiálov Európskeho dvora audítorov (EDA) je stanovená v [rozhodnutí EDA 6/2019](#) o politike otvoreného prístupu a opakovanom použití dokumentov.

Pokiaľ sa nestanovuje inak (napr. v osobitnom upozornení o autorských právach), obsah materiálov EDA vo vlastníctve EÚ podlieha licencií [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Vo všeobecnosti je preto opakované použitie povolené pod podmienkou, že sa náležite uvedie zdroj a označia prípadné zmeny. Tí, ktorí opakovane používajú obsah EDA, nesmú skresliť pôvodný význam alebo odkaz. EDA nenesie zodpovednosť za žiadne dôsledky opakovaného použitia.

V prípade, že konkrétny materiál zobrazuje alebo opisuje identifikovateľné súkromné osoby, napr. fotografie zamestnancov EDA, alebo ak obsahuje prácu tretej strany, je potrebné získať dodatočné povolenie.

Ak je tento súhlas udelený, ruší a nahrádza sa ním uvedené všeobecné povolenie a jasne sa vymedzí každé prípadné obmedzenie týkajúce sa použitia.

V prípade použitia či šírenia obsahu materiálov, ktoré EÚ nevlastní, je potrebné žiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

Ilustrácia 10 – logá: © [Copernicus Climate Change Service](#) © Climate ADAPT, © Dohovor primátorov a starostov o klíme a energetike.

Politika EDA týkajúca sa opakovaného použitia materiálov sa nevzťahuje na softvér ani dokumenty, ktoré podliehajú právam priemyselného vlastníctva, ako sú patenty, ochranné známky, zapísané dizajny, logá a názvy.

Webové sídla inštitúcií Európskej únie v rámci domény europa.eu obsahujú odkazy na sídla tretích strán. Keďže sú mimo kontroly EDA, odporúčame vám oboznámiť sa s ich politikami ochrany osobných údajov a autorských práv.

Použitie loga EDA

Logo EDA sa nesmie použiť bez predchádzajúceho súhlasu Európskeho dvora audítorov.

HTML	ISBN 978-92-849-2635-0	ISSN 1977-5776	doi:10.2865/988947	QJ-AB-24-015-SK-Q
PDF	ISBN 978-92-849-2579-7	ISSN 1977-5776	doi:10.2865/729316	QJ-AB-24-015-SK-N

Extrémne klimatické udalosti, ako sú vlny horúčav, suchá a záplavy, sú čoraz častejšie. Je naliehavo potrebné prispôsobiť sa týmto klimatickým podmienkam. Posúdili sme rámec EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy a ako sa výberom projektov EÚ v oblasti adaptácie riešili vplyvy zmeny klímy. Zistili sme, že celkový rámec EÚ pre adaptačnú politiku bol spoľahlivý, ale pri jeho vykonávaní sa vyskytli medzery a nedostatky. Zatiaľ čo väčšina projektov, ktoré sme kontrolovali, sa účinne zaoberala klimatickými rizikami, niektoré mali malý alebo nemali žiadny vplyv na zvyšovanie adaptívnej kapacity a niektoré z nich môžu viesť k nesprávnej adaptácii. Predkladáme odporúčania na zlepšenie podávania správ a výmeny poznatkov o adaptácii na zmenu klímy a na zabezpečenie toho, aby všetky príslušné projekty financované EÚ boli prispôbené súčasným a budúcim klimatickým podmienkam.

Osobitná správa EDA podľa článku 287 ods. 4 druhého pododseku ZFEÚ.

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Otázky: eca.europa.eu/sk/contact
Webová stránka: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors